10-6-25,

અષ્ટાંગ યોગ વગેરે જેના ભ્રાંતિ માયાવશ
મન ભ્રાંતિ ઉભા કરવાનો માર્ગ છે.
આ જ્ઞાન કે વિજ્ઞાન નથી.

સ્વરૂપની સ્વાનુભૂતિ.

જીવન આખર વિચિત્ર કુદરત ખેલ. કોઈ પકડાય ન કોઈ જવાબ ના મળે. જ્યાં અકળ અકળ મહાસાગર ત્યાં બીજુ કોણ શું બતાવનાર?

વિચારો વારંવાર બદલે છે. વિચારોજ ભ્રમ ભ્રમણા ઉભા કરે છે. વિચારો દુઃખ દૂર કરે છે. ભાવના ભાવ પકડવાના, સંપતિ ન રહેવાના કોઈ કોઈને કોઈ.

પણ સતસંગ અંદર ફરી ફરવાથી એ નિશ્ચિત થયું કે જે સત્ ચિત્ સ્વરૂપ છે, જે સત્ય છે એ જ મારા હૃદયમાં પ્રગટ થયું, ઉદભવ્યું. સાક્ષીએ હું સાગર છું, મન છું એ ભ્રાંતિ દૂર કરી અને આત્માના સ્વરૂપને પ્રગટ કર્યું.

આત્મા પોતે માલિક, સ્વ પ્રકાશ છે એમાં એકલતા અંતર એટલે છે એના પ્રકાશ છે. પણ એ આત્માના ઉપર શરીરરૂપ થઈ જ ભ્રમ પડેલા છે, કારણ કે તે આત્માનાં તેજ, સ્વરૂપના દર્શન કરવા દેતો નથી. આ દેહાધ્યાસ નું આવરણ ભેદ એ દૂર થતાં તરત આત્માનું દર્શન થાય - એવો જે પ્રકાશ છે એજ સત્ ચિત્ આનંદ સ્વરૂપ એવું કે એમાં રહેજે ડાહ્યા થઈ.

આત્માનો પ્રકાશ આખા શરીરમાં છે. એ ચેતના થી જ શરીર ભાસે છે, ચેતનવંતું લાગે છે. પણ જ્યાં સુધી આવરણ ઉપર નહીં ત્યાં સુધી આત્મા નો પ્રકાશ અનુભવી શકાય નહીં.

એટલે આત્મપ્રકાશને માણવા માટે પણ દેહાધ્યાસ ભૂલવો પડે. હું આ શરીર છું જ નહીં. આ શરીર નું અસ્તિત્વ છે એ આત્માને લીધે જ છે. હું શાશ્વત આત્મચેતના એવો ભાવ દૃઢ તો આંતરિક દ્વારા પામવાનો એક હડસો! તમારો કયો હડસો?

એટલે શરણાગતિ કરો આ આસક્તિને અહંકાર ના પછી આત્મદર્શન એટલે તરત ભગવાન ના દ્વારા નક્કી જ છે ને? પહેલાં સંસ્કારો ભાડૂઆત, કુંડાળાંનો શાંત. કેમ તો કે દેહમાં જ હું. આત્મા જ હું ને!

આ નિજ સ્વરૂપ દર્શન થાય એ જ સુખ ના પરાકાષ્ઠા. પછી બાકી કોઈ સુખ, વૈભવ, સંપત્તિ, પદ, પાવર ના આવે જે સ્થાયી થાય? એના ચિત્ત ખરા અર્થ કે ના પૂછો વાત.

આત્માનુભૂતિ એ જ સદ્ગુરુની કૃપા છે. એ તો કૃપાસાધ્ય છે સાધનસાધ્ય નથી. પણ તૈયારી ના કરવાની કૃપા કેમ થાય?

સમજણનો દીવો.

અખંડ દીવો એ તો પ્રતીક છે કે જીવનની અંદર આગ નો, સમજણનો દીવો સતત, અખંડ રાખો. અંધારું થવાનું જ છે.

સમજણ નો દીવો ચાલુ કરો તો જીવન માં અથડામણો, ભટકામણો, અને લોકો સાથે વિવાદો, વિખવાદો નડશે નહીં.

કુદરતમાં ભગવાન નામનું અસ્તિત્વ હોય તો કોઈ પાપ ના થાય
ૐ ૐ બોલવું હોય એ જ નાટકીયતા.

આ પાંચ વિકારો એટલે પાંચ ઇન્દ્રિયો એનાપર દીવાનો (ૐ) પ્રકાશ કરવો છે અને પછી એ ઇન્દ્રિયોમાં પ્રકાશ પર પ્રભુને નિરખો. એ નિરાંતે દર્શન અખંડ રાખે એવી જ કરો! આ છે પાંચ વિકારની આરતી! વિચારજો.

જીવનમાં સમજણનાં સોહાગિયા લાગણી કરવાં હોય તો એ ત્રેવડ, સમજદારી ભરેલ પછી રોટલો ને ઝાઝા આરોગવા હોય?

અરરર! તારૂ પાકીટ પડી ગયું કે — મોબાઈલ સ્માર્ટફોન હોય તો કેટલા ફોટા ફોટો પાડે છે? આ તારું ચિત્ર ભગવાન જુએ છે તેનું શું? હવે તો સમજ ભઈ!

દુઃખ નો સંહાર.

દુઃખ નો સંહાર કરે સત્સંગ નું સૂત્ર.

સંસાર માં એક સુખ લેવા ~~જતાં~~ જતાં દુઃખો ના ડુંગાર ઊભો છે ને?

આ વ્યવહારજગત નું એક સુખ લેવાં પાછળ હજારો દુઃખો ઉપાડવાં આવે. પણ જો આધ્યાત્મ-જગત નું એક દુઃખ સ્વીકારવો તો પાછળ સુખ જ સુખ.

એક ~~દુઃખ~~ સુખ પાછળ દુઃખો નો સંહાર કરે પણ સમજણ કેળવવી પડે.

જીવન માં પ્રતિકારાત્મક શક્તિ વિકસાવવા નું ઔષધ સત્સંગ. (Immunity ~~Powe~~ Power.) ઈમ્યુનિટી પાવર આપે. મનોબળ એટલું બધું મજબૂત કરે છે કે બધા દુઃખો સામટાં આવી પડે તો પણ ફરિયાદ ન કરે.

કોક જીવ પાસે કહે છે ને ભગવાન એમને શાંતિ આપે અને સાથે દુઃખ સહન કરવા શક્તિ!

આ દુઃખ ના વાદળો કેવા? એવા કુવિચારો કરાવનારા છે, પરેશાન કરે છે, અહંભાવ ભરે, અસમજણ ભરે, અહંકાર ભરે! એવું જે નું ભાન નહીં તો મુંઝાયા કરે છે.

જે ભાગ્યમાં ભગવાનમાં સમજદારી ના હોય તો ભગવાન પણ એના દુઃખનાં પોટલાં ના ઉતારી શકે.

તમારું શરીર કોઈ રોગને માટે ના આપશો.
તમારું મન કોઈ વિચારને માટે ના આપો.
એટલે ચિંતનમ્ પરમ ઔષધમ્
સ્મરણ કર સારું છે, સારું જ થશે.
રામ દમ આશકી નામ.

અર્જુન! આ શરીરને તું ખેતર માની
આમાં કર્મોના જે ખેલ કરવાના. તો પછી
શતરંજના ખેલ જ કર્યા કરજે.
હવે કિરતાર ના ખેલ કરવાના હોય તો
વાતાવરણ કાશ્મીર જેવું બનાવજે.
- તારું મનોવાંછિત શું છે?

નાદબ્રહ્મના ઉપાસના રાખ. પ્રણવનાદ
શ્વાસોચ્છ્વાસ સાથે અનુસંધાન રાખ જેથી
અંતર એ અનાહત કોઈપણ જાતના દબાણ
વિનાનો નાદબ્રહ્મ દશનાદ ગાજે.
અરે ભગવાન તારો તારા માટે ગરજે
છે. બહેરાને ય સંભળાય.

આ ૐકાર નો દીર્ઘ ઉચ્ચાર કરીએ તો
ધીરે ધીરે વિસ્તરતા, અંતર્મુખતા અનુભવાય,
અનુભવ કરતા તો જો. શાંતિથી, એકાગ્રતા
થી એકાંતમાં બેસ. તારું મન ભાગે તેવું
આમતેમ ભટકતું ફરે તો પણ ધીરે ધીરે
શાંત થઈ જશે. અરે ભાગે તેટલું ભાગવું
વિચારવાનું છોડ મન ફરે પણ ૐકારનાં
દર્શન કરતા બેસજે તો મન શાંત થઈ જાય.

11-6-25

આજ આગો ઘરમાં અમકુદનાં
પ્લેનમાં ઢેર સવાર મંગળ આદિ બાળકો હોય
ને લૌકિક દ્રષ્ટિએ ખૂબ ભક્તિવાળા હોય
એમ ગણાવાનું. હવે અંતરો ના અનુભવ છે કે
સાદગીમાં અભાગર આદતો દેહમાં એક
તંદુરસ્ત તંદુરસ્તી જેવો અનુભવ આપતા
ફરે એ અફસોસ!

ને મહારાજ પ્રભુ સહજ મારી કોઈ છે
લોકો ને આદ રાખે જ ફરે. પછી દિવસ બાદ
સંભળાવેલ. પરંતુ ફરમાવે?

અનુરાગના અભાવ વિનો અપમાનાં હૃદય
માં પુગરદ સાબરમતી ના આવારે, જે દેહ
એ દેહાભિમાનનું ગણું તો અમને બેઠાનું કે
અમારી હાલાકીમાંથી એ આગમન પછીડી!

મનમેળ હરસો.

જીવનમાં કારી ફાવરે આપણ કે જ્યારે હોય
ધ્યાન રાખો સંતોષ પર બેસાડ્યું. અરે સત્સંગ
પાઠ એટલે ફરાફરી થાય. ફરીથી
બેઠા ભજન ગાય. પાઠશાળા જ. રૂડુ જીવનમાં
માયા જેમ એમ આરતિ થાય ગાયા એવું
લાગે છે? હૃદયનું સંતુલન આવશે. પછી
શાંતિ હું બેસાડું ... થાય.

મનનાં સંતુલનને સંતુલિત કરવા,
જ્યારે પડશે સાધના, ભજન, દર્શનમાં બેસીએ
ત્યારે મનનું સંતુલન કરીને બેસીએ.

પછી મન સાંકે ન પછે, ના કેમ ન કે
વિચાર ચાલતું છે, શ્વાસમાનું સંચાલન કરતું છે
નિયંત્રણ કર તો પછી મન શાંત થઈ, વિચાર
થઈ જાય વિચાર શાંત થઈ પણ બનાવે
ઉપરામ માં વિશેષ વિચાર ન રહે ત્યાં. એ અભ્યાસ
ઉન્મુનિ કહેવાય. એ ગુરુ દ્વારા શક્ય.
ભક્તિમાં ભાંતિ રાગ તો કરાય પછી પણ
ભક્ત ભાગવત ભાવ, ગાયત્રી બદલાય, પછી
બધા ઉન્માન સમાય. મિત્ર પુરાણાં ના
પૂરવાઈ મને પણ.

ભક્ત તો મન બના બનાવાય છે. માર્ગમાં
મેં બાબત કહ્યાં બાળ? ભાભી બાપા કહ્યું છે શ
તો જ. માર્ગમાં સંદર્ભ વિચારણા
શક્ય તો કિંમત સમજાશે,

જય મહારાજ

પૂર્વના કર્મો કે સંસ્કાર કે સમ
અનુભવ રાખજો. હવે આ વ્યવહારો
સંસ્કાર ના રહ્યા. હવે શ્વાસનું રાખવું આ
જોવું મળતું છે તો ઉત્તર કરજો.

- શ્વાસનું મન પરિસ્થિત કે છે? કે એક
  પછી એક વિચારો ઉત્પન્ન કરે?
- પૂર્વના કર્મો કે બાપજી હવે તો
  બહાર ઘૂંટાવો શાંત કરે છે.

11.8.25

187

નાતત્ત્વં તત્ત્વવિદ આત્મા

પૂર્ણ શ્રદ્ધા, ભક્તિ વડે સતત એનું ચિંતન, મનન કરવું. કારણ શું? પરમાત્મા જે આત્માનું સ્વરૂપ છે તે જ શિવ છે, પરમ કલ્યાણકારી છે જેને આપણે તત્ત્વમ તત્ત્વવિદ આત્મા કહીએ છે.

આત્મા સ્વયં તત્ત્વ છે. પરમતત્ત્વને સમજવા માટે ઉપાસના એ કરવું, તત્ત્વને સમજો. તત્ત્વવિદ આત્મા જ તત્ત્વને જાણનાર છે. મહારાજશ્રીએ દરેક શિષ્યને ઉપદેશ આપ રહ્યાં છે. કે તું તત્ત્વ છું. પરબ્રહ્મ છું. આત્મા તે જ તું છું. તત્ત્વમસિ એટલે તું ઓળખે છું જ નકી?!

નિવેદન કરતાં કરતાં શોધ જે વહે છે એ પરમાત્માનું સ્વરૂપ છો. શાસ્ત્રો આપેલાં શિક્ષણ ને આપણ પ્રશ્નાવલિઓ ભૂલી ભણાવતાં આપ સ્વતંત્ર ભણાવતા હો છો.

પ્રભુમહારાજ કહે છે. "નાનું પદ ત્યાગપદ ત્યાગ" નાનું એટલે તે અંશ એટલે છે. અશિષ્યપદમાં શિષ્ય કાર કે તે તું પોતે છું એવો અનુભવ આપે. ભણવું છે ખબર? એમ સાક્ષાત્ શિક્ષકે લઈ તારામાં તું તેને સ્વીકાર કરી લે. આ આત્મિક શરણ આપ્યા હતું.

હવે જો શંકા થાય કે હું તો આત્મા,

સાચો, અને આટલાં બધાં સપનાં ઊર્મિઓવાળો હું
હું ભગવાન કેવા હશે? કેટલાં મોટાં કામો
કરું છું પામર હું.'

તો, સ્વામીજીએ ઊર્મિ પર સમજણ
કરી આપી, ને નિજસ્વરૂપ ને પામર શીખવ્યા.
જેમ ઉપકારવશતા ને તોરતે સમજાવ્યું કે
તારું સ્વરૂપ આત્મતત્ત્વ છે. શરીર તું નથી
તારું પણ નથી!

તમે કોઈ સામાન્ય જીવ નથી. તમે આ
જગતનાં વ્યવહાર પણ નથી. જગતનાં વ્યવહાર પણ
એનું વ્યક્તિત્વ પણ તમારું નથી જ અને તમારું
શરીર પણ તમે નથી, કે તમારું પણ નથી. શરીર
નું અસ્તિત્વ તો ક્ષણિક છે, ઉપયોગ કરવાનું છે

તમે છો મારા તત્ત્વ સ્વરૂપ આત્મા!
એ પરમાત્મા તું પોતે છું!

આત્માનું સંધાન કેવા રીતે કરવું?
પરિસ્થિતિ, મન કે શરીર, વાતાવરણ બાધા
પાડે તો હવે એકાગ્ર કેમ થવું?

પહેલાં ધ્યાન માં બેસો. પછી શરીર ને
જુઓ તે શાંત થતું જશે. હવે મન ને જુઓ.
ઇન્દ્રિઓને પહેલાં જોઈને શાંત થવા દો.
ખૂબ ઊંડા શ્વાસ લો, ઉચ્છ્વાસ લો. શાંત એકદમ શાંત
હવે મૌનમાં પ્રવેશ કરો.

આ શરીર હું નથી.... મન નથી.... .
હું.... નથી.

પરમાત્મા વ્યાપક છે, અવ્યક્ત છે, સૌ જાણે છે.
વ્યાપક બ્રહ્મ કલ્યાણ જેવું નથી, કશું કરતું નથી,
તેનો ભાગ ઘટતો જ નથી!

આ શરીર એ એક અવસર છે. પ્રસંગ છે. ઇ તત્ત્વો મહેમાન જેમ આવ્યા છે. પાંચ તત્ત્વો અને ઇન્દ્રિ પ્રાણ: પ્રસંગ પૂરો થયે તો મહેમાનો જાય. જીવનની આ વર્તમાન ના અંદર નું પરબ્રહ્મ છું.

188 પરમતત્ત્વ નું રહસ્ય

શરણ અને સાનિધ્ય મા મારું સ્વરૂપ પ્રાપ્ત થયું, આત્મા જાગૃત થયો, અંતનો અનુભવ થયો. પારાવાર પ્રાપ્તિ થઈ. મહારાજે બોધ આપેલો 'બેટા! તું તત્ત્વમસિ નું એ તત્ત્વ છે. છાંદોગ્ય રહસ્ય નામ માં એક તત્ત્વમ છે. તે તત્ત્વમસિ તું છું.

અનાભિજ્ઞાત નકલ દાગીના ન બને. દુકાનદાર સાચવીને બોલાવે કે શેઠિયા આવો કેમકે એ ના જાણતા છે. તેમ ભમતી નીર ને બોધ આપે છે તત્ત્વમસિ. તે મારા માં તત્ત્વ છે એ તારા માં છે. જે હું છું એ જ તું છે.

યોગવાસિષ્ઠ માં ભગવાન રામ મૌન થઈ ને બેઠા છે. વસિષ્ઠ મહારાજ બોધ આપી રહ્યા છે. સત્સંગ થઈ રહ્યો છે. રામે પ્રશ્ન પૂછ્યો કે પ્રભુ! આ ગુરુ શું ને શિષ્ય

શું? તમે કોણ અને હું કોણ? વશિષ્ઠજી એ
એવું સરસ ઉત્તર આપ્યો, રામ, તારા મન નો
માનેલો હું ગુરું અને મારા મન નો માનેલો તું
શિષ્ય. મનચાર. બાકી આ જગતમાં કોઈ કોઈ
નો ગુરુ નથી અને કોઈ કોઈનો શિષ્ય પણ નથી
તત્ત્વમસિ તત્ત્વમસિ અજ્ઞાન આત્માને
દૃશ્યાવાચક ઉપનિષદ કહે છે કે બધામાં
હું જ બેઠેલો છું. આ બધું... મારું જ સ્વરૂપ છે.
ઉપદેશ આપનારા ગુરુઓ કોઈ જ એમણી બાજુ
શિષ્ય પાલન કરી બેઠા છે- આત્માનો આત્મા
નો સંગ કરીએ એનું નામ સત્સંગ. સત્સંગ
દ્વારા એક આત્મા સુધી પહોંચવાનું છે
એજ તરફ નયરૂપમ્ છે.

સુખ-દુખ તો શરીર નાં, મન નાં છે. પણ
આપણે પારકાને પારકા ન ગણીએ. બોધ કહે છે.
તત્ત્વમસિ - તું આ શરીર-મન નથી. તું છું
આત્મચેતના. શરીર માં રહેલું જે પરમતત્ત્વ
છે તે તું છું. પરમચેતના તો શાશ્વત છે
અવિનાશી છે, અમર છે. એને કશું નથી થતું
સંતો મહાપુરુષો પોતાના શરીર-મન ના
પારકાપણ દરકાર ન કરે તેને પારકી માની
પોતાના આત્મા નાં સ્વરૂપ માં મસ્ત રહે
એ રીતે શરીર નાં તરફ નાં ભયને દૂર રાખે.

હોશે નરક સ્વર્ગ, એજ મોટામાં મોટું નરક છે. નર્કમાં શું હોય? દુર્ગંધ, મળ, પરસેવો, કીડા, ચામડાં, લોહી, માંસ. આ તો દરવાજે એ સારું ચામડું આવ્યું તો ઉપાડી માને! પાછાં બેઉ આવશે, પંપાળ કર્યા કરે!

તો મહારાજ શરીર નાં નરકના રહેવા આપણાં આસક્તિ છોડાવે, ભોગ, મોહ બધું છોડાવે.

184. આત્મારામશરણમુનવો.

પૂર્ણબ્રહ્મ, આત્માના અંદર સંપૂર્ણ વિલયન, બ્રહ્મ ક્યાનું એનો સહેજ પણ ભાન ન હોય એવા ઉંચામાં ઉંચી અવસ્થા, ના દુન્યવી ચિંતાએ કે ના વ્યવહાર, ના શરીર આત્મા! બ્રહ્મ સ્થિર જ નહીં.

સ્થિર ચિત્તવાળા થઈને વિલીન થશે. સ્થિર એના ચિત્ત. કોઈ દશ્ય વગરના સ્થિર સ્થિર એટલે ચિત્તાંતર. એના વૃત્તિઓ પણ સ્થિર. અંદર બહાર જ જેવું સજાગ ઓતપ્રોત કેવળ આત્મામાં એના આત્માનુભૂતિ પૂર્ણતાથી થાય.

અર્થાત્:- શરીરના દેહાધ્યાસ સંપૂર્ણ ઉપાડીને ફેંકી દે. હું શરીર છું જ નહીં. હું આત્મા છું. એવું ઉંચી અવસ્થામાં આવે.

તત્ત્વ પણ તું છું તત્ત્વને ભજવાવાળો

પકડાવું છું. તું વિચાર કરજે.
તમે વાત્સલ છો પણ એમને સમજાવું કેવી રીતે?
રાજા જનક ના સભા માં અષ્ટાવક્ર ગયેલા
શણગારેલા સોનાના. સાચી વાત કે આકૃતિ
શું છે. જે જુએ તે હસી પડ્યા. ત્યાં અષ્ટા-
વક્રજીએ વિચાર્યું ને આ સભા આખી કે અહીં
ગયેલ હસી પડ્યા આખા યે ત્યાં! અહીં ખુબ
હુંશિયાર હતા, કોઈ સામાન્ય નથી થઈને
ઈનામ કેમ હસી પડ્યા.
અષ્ટાવક્રજીએ કહ્યું જેને આકૃતિ સરળ
કરવાનું હોય તે મારી સામે આવીને ઉભો
રહી જાય!
આકૃતિ એ અસ્થિર છે. એ આભાસ કંઈ
છે જ નહીં. આકૃતિ એ સત્યનો વિષય જ નથી.
અને જો એને સત્ય કરવા જાવ તો
અનેક રીતે જાય છે, ફેરવી દઈ જાય છે.
માટે 'હું આકૃતિ પર જુદો છું જ નહીં'
એ જ જ્ઞાન છે.
બોધ આપતા. 'એનું શરણ કરવા
માટે ગુરુચરણે સતત એનું ચિંતન કર
મનન કર સહવાસ કર કે કેવું? વાત્સલ્યમૂર્તિ.
હું ત્રિકાલ નું વાત્સલ મારો છું'
વિષ્ણુદાસજી મહારાજે કહ્યું
વાત્સલ નું હોવું ત્યજી નથી? તું વાત્સલ્યમૂર્તિ
સ્વસ્વરૂપ ગયો, વિસરી, સિંહ એના પ્રાણ

સાધકો દાદા ચેતન કરે, જો (અજ્ઞાનસાર) જ્ઞાન માં
સમજાવે,
તો ફરિવહુરૂ સંપ્રદાયા વાકી પુરુષપદ પોકાય.
પુરુષપદ એટલે આત્માનું પદ.
સાધકો દાદા અજ્ઞાનસાર ની અંદર એને
ફગાવીદો હું ઘેટું નથી! હું સિંહ છું!
હું જીવ નથી! હું બ્રહ્મ છું!
હું શરીર નથી! હું આત્મા છું!
હું જ પરમતત્વ, પરમાત્મા છું!

151 ભવભયહરણો
ગુરુ મહારાજ શાંતશાંત અને પ્રેમમૂર્તિ છે.
શિષ્યો ને, આશ્રિતો ને, સેવકો ને આત્માનું
જ્ઞાન, આત્માનું સંધાન કરાવતા રહ્યા છે.
વેદ માં ચાર મહાવાક્યો નું એક
મહાવાક્ય છે 'તત્વમ્ અસિ'
માણસ જન્મે છે ત્યાર થી જીવન માં
કેટલાં ઉલ્લાસ રહેલાં ભય નાં અંધકાર ના રોગ
ભરેલો હોય છે. કોઈક બાળક એવા જીવન મા
ઉભેલા રહેલા હોય છે. એ બાળક નું કારણ?
એ કારણ ને જ ગુરુ મહારાજ નાશ કરી રહ્યા
છે.
કારણ જ ઉખાડી નાખો એટલે એ કાર્ય
જ ના થાય.
કારણ કાર્ય નો સિદ્ધાંત છે.

ફારફગ વગર કાંઈ થઈ શકતું નથી.
લેખક ફક્ત ભગવાનસ્વરૂપ કરતાં. તેઓ સામાજિક નું જ્ઞાન આપે છે. અજ્ઞાન અને અંધકારમયજીવનો ચિત્તશાંતિ મન માંથી ફાડી નાખે. દરેક ચિંતાઓ નો નાશ આપોઆપ થઈ જાય.

વ્યવહાર નો ભય, શરીર, અંતર પીડા રોગ નો ભય ભાગે, ક્લેશ ના ભાવ ભાગે. આમ જીવનભર કંઈક ને કંઈક ફસાયેલ, ક્યારે શું થશે એવા ભાવ પર માણસ સતત ભાવ નો માર્ગે જીવતો રહેલ

આ જીવન ના અંદર જે બધાં ભય-સ્થાનો છે અને દૂર કરનારા આપ જ છો. અંધકારમય જીવાં સુખ દુઃખ ના ભય ત્યાં સુધી ક્લેશ, દુઃખ, અશાંતિ, ઇર્ષ્યા, રાગ વગેરે રહ્યા જ કરે. પણ આ ભક્તિરૂપી ના સંગાથે. જે પ્રાપ્ત થઈ જાય. ભગવાન ને કહું ના રહે. તેઓ આપણને ભવસાગર માંથી બહાર કાઢી લે. પણ કોને ખબરવું છે ?

કામ, ક્રોધ અને લોભ એ ત્રણ વિનાશ. દુર્ગતિ નાં દ્વાર છે. આ ત્રણેય ને છોડી એટલે પ્રભુ માં શાંતિ થઈ જાય. સમજણ કેળવણી ને સદ્ગુણ બનો.

192 સાચી સમજણ.

આ જીવન ના અંદર જે નરક યાતનાઓ છે એ બધા વ્યવહારિક છે દુર્ગતિ છે. આત્મબળ

તો આધાર પર છે. એટલે કહ્યું તત્વમસિ
તો 'આત્મપદમાં સ્થિરતા' તારૂં મન, તારી
બુદ્ધિ એ 'હું છું' એના અંદર દઢ કર.
આત્મનિષ્ઠાથી કેળવ અને આત્મપદમાં.
તારા આત્મપદમાં સ્થિર થઈ જા.

હું આત્મા છું, ચૈતન્ય છું. આ જે શરીર તે હું નથી. મારા વિચાર આ જે શરીર રહે શકવાનું નથી. શરીરમાં જે કંઈ ચેતના છે તે હું છું એ રીતે દઢ થા. નિશ્ચય કર હું નિત્ય છું પરમતત્વ તે હું છું, શાશ્વત છું.

તારા નિજ સ્વરૂપને સતત સ્મરણમાં રાખજે. તારા આત્મસ્વરૂપને સતત સ્મરણ માં રાખ.

આ આત્મતત્વના સિવાય આ શરીર બદલાતું રહે છે, બુદ્ધિ એ બદલાયા કરે છે. વિચારો, વિષયો પણ બદલાતાં રહે છે. પણ અંદર જે ચૈતન્ય છે એ શાશ્વત છે, સ્થિર છે. એ બદલાતો નથી. બાળપણમાં પણ હું હતો જ, યુવાનીમાં પણ હું જ છું. દરેક અવસ્થામાં હું તો છું જ. હું જ એનો દષ્ટા સાક્ષી છું.

શંકરાચાર્યે કહ્યું 'કોણ નરક કહ્યું? તો કહ્યું સ્વદેહ. એટલે આત્મા છું. સ્થૂળ શરીર કે ભોગ હું નથી એવો સંયમ રાખો. આ શરીર ને પરમાત્મા નો આધાર છે તો છે.

૧૫૩. તું તારા સ્વરૂપને ઓળખ.

જ્યાં સુધી આત્મા તત્વ મિળ્યો નહિ?
ત્યાં સુધી સાધના સર્વ જુઠી

એ તત્વ તું પોતે છું. તો જે ઉપયોગમાં આવવાનું તત્વ છે એને સત્ય કહેવું. એને સમજ, ઓળખ, ~~માંડીને~~ પરિચય કર. એનો સાક્ષાત્કાર ન થાય ત્યાં સુધી સમજ. એ સ્થૂળ નથી, એ સૂક્ષ્મ ચેતના છે. જે આરોપણ કહેવાય. પ્રત્યક્ષ મળે નહીં પણ એનો સ્વીકાર કર.

જાતે જોઈશ તે પ્રત્યક્ષ થશે ત્યારે. પણ હાલ એના અનુભૂતિ તો અત્યારે પણ થાય.

જે મન જોઈએ જોયું નથી પણ એનો સ્વીકાર કરે છે ને! એવા રીતે આ આત્મતત્વ તું પોતે છું. તું અળગ છું જ નહીં! એ સૂક્ષ્મ આત્મચેતના નથી દેખાતા, અવ્યક્ત છે. છતાંય એ પોતે હું છું

આત્મતત્વ અંદર બેઠેલું છે શાંતિથી એકાંત માં બેસીને વૃત્તિઓ અંતર્મુખ કરવી નિશાંતે શોધવા માંડ. હું કોણ છું, હું શું છું, બેસીને એનું મનન ચિંતન કરતાં શરીર ના આવેગો જે સ્થૂળભાવ છે એને જુદા પાડી જશે. અને આત્માને અનુભવવા શકાશે. જોઈ અને જાણી શકાશે. શરીર નાં માધ્યમ થી સૂક્ષ્મ-ચેતન તત્વ ને ઓળખાશે.

જેટલાં જેટલાં વિચાર છે ત્યાં ત્યાં મન છે. વિચાર વિના મનનું અસ્તિત્વ પકડી શકાતું નથી. "પાર પડશે કેમ જાગશે, જ્યારે મન માં મન સમાશે" યોગેશ્વરો એને ઉન્મનિ કહે છે. આત્માએ પોતાના સ્વરૂપ નું અનુસંધાન કરવાનું. મનને ચૂપ કરી દો. આમ જે ચૂપ અવસ્થા એ જ તત્ત્વમસિ, ત્યાર પછીથી એ તત્ત્વ ને સમજતા હશો, અનુભવતા હશો કે આત્મ તત્ત્વ મારામાં છે.

મારા શરીર માં આત્મા છે એમ નહીં પણ હું પોતે આત્મા છું અને આ શરીર મારી સાથે છે. ત્યાં જઈને ઊભા રહો. આખા શરીરના અંદર એક એક કોષમાં એ ચેતના છે. પછી એ જે વ્યાપક ચેતના છે એનો અનુભવ કરો. હું આત્મા આ દેહ ના દરેક કોષ માં વ્યાપ્ત છું. સહેજ પણ વહેમ નો અવકાશ રહેતો નથી. તો આ પરિચય કરાવી દીધો આને ગુરુગમ કહેવાય તેને બરાબર પકડો અને અંદર આત્મચેતના નો અનુભવ કરી લો.

194. નિત્યવંદન કરનાર ને પરમાત્મા સ્વીકારે છે. સદગુરૂ જાહેર છે. શરૂઆતમાં જીવન નો કચરો જ ઉભરાશે બહાર આવવા માટે. પછી ને રહી શકતો નથી. વિચાર શાંત એટલે અહંકાર અજ્ઞાન ને ભાગવું જ પડે. આંખ માં, કાન માં, મોઢામાં, દિલ માં, મગજ માં બધે કચરો જ છે નહીં. એ કચરો ન હોવાથી ત્યાં સુંદર સ્વરૂપ અંદર દેખાતું નહીં. જીવન ને શોધવું કરવાની શરૂઆત કરશો તો પહેલાં કચરો જ હાથ માં આવશે.

હું કેવો પામર છું! મારામાં કેટલા બધા દુર્ગુણો છે. આમાં ન પડશો. મહારાજે કહ્યું છે તત્ત્વમસિ. તો પછી તે જ સત્ય છે તેને પકડી રાખો.

હવે આ વિચાર સત્યના સંસ્કારો આપણા શરીર-મનમાં પડતા જ જશે, તે જ પાર લઈ જશે. હું આત્મા છું એમ થોડું થોડું રોજ વિચારતાં થાવ. તો એક દિવસ જરૂર જાગૃતિ આવશે.

તું પૂર્ણાત્મ બ્રહ્મરૂપ છે. તું પુરાતન બ્રહ્મ સ્વરૂપ છે. તું શાશ્વત બ્રહ્મ છે. ગુરુ એ કહી દીધું છે.

195 સ્વનિરંકારણ.

હવે તો એક જ લક્ષ્ય અધ્યાત્મ. મહારાજે મને જાગૃત કર્યો સ્વરૂપ સમજાવ્યું 'એ તું છે' એટલે તે રૂપમાં રહેવું. ધ્યાન પૂરું કરો ત્યાં જ વ્યવહાર શરૂ થાય છે, વ્યવહાર એટલે સંસાર. રાગ-દ્વેષ ક્લેશ અને અશાંતિ. પાછા પડવાનું નહીં. હવે તો એકલા રાખો. આત્માને જ. સમજણના ઓજાર સાધના અભ્યાસનો સંસ્કાર કરો.

જ્યાં સુધી આત્મભાવ ન થાય ત્યાં સુધી જ ગુરુ, વિગ્રહ માં આગ્રહ. પછી તે પરમ તત્ત્વ કે આત્મા. તત્ત્વ નિર્વિકલ્પ છે, નિરાકાર છે વ્યાપક છે. જેમ માટલા પાણીમાં તેમ તું બ્રહ્મમાં રહે. એટલે એક દિવસ પુરાતન બ્રહ્મ થઈશ. હવે કોઈ ક્રિયા જ નહીં. આશા જ નહીં હવે તું સ્વયં બ્રહ્મ છે તેમાં કોઈ વિકાર જ નથી.

તેને ઉભા રહેતાં જોઈ ઈશ્વર કહે હું આત્મા છું બ્રહ્મ છું
એવું ભાવ બનાવી દેશો. ઉઠતાં બેસતાં સ્મરણ ચાલતો કે
હું બ્રહ્મ છું. હવે વૃત્તિઓ આપોઆપ જ ઠરેલ.
પારકાને પોતાના બોધ રાખ સ્વ માં થા સ્થિર.

198 પ્રજ્ઞાનમ્ બ્રહ્મરૂપમ્.

ઈશ્વર અને આપણાં વચ્ચે સહેજ પણ અંતર છે જ નહીં. સમય નું પણ નહીં અને સ્થાન નું પણ નહીં.! એકાગ્રતાપૂર્વક ધ્યાન પર આવો. અભ્યાસપૂર્વક વૃત્તિઓ અંતર્મુખ કરી જુઓ તો અંદર કેવું છે? આમ સ્વરૂપ જાણવા, સમજવા અને પામવા અંદર પુછ્યા કરો હું કેવો છું? હું કોણ છું? ક્યાં છું?

એ રીતે સતત અનુસંધાન માટે પ્રયત્ન કરો. ના દેખાય ના સમજાય તો પણ છોડશો નહીં. ચોક્કસ એક દિવસ અનુભૂતિ આવશે. તું ત્યાં પહોંચ કે જ્યાં ત્યારે પહોંચવાનું જ છે. કોઈના કે કશાના રોક જોઈશે નહીં પરમાત્મા બ્રહ્મ એ જ તારું સ્વરૂપ છે. બ્રહ્મ નિરાકાર છે છતાં એનો અનુભવ થશે. બ્રહ્મ નિજાત્મા માં સદાય તત્પર રહે છે. બાકી બધો નઠોર દુરાચાર છે.

છતાં શરીરે વિદેહી થયા. આ સ્વ સ્વરૂપનું દર્શન છે.

પરમાત્માના જ પ્રતિક એવાં આપણાં બાળક છે.
જો દુરાચાર માં આટલાં ઝઘડા થાય છે તો પછી
સદાચાર ના માર્ગે કેમ જવું?

બાળકને ઓળખાણ. બાળક એટલે દિવ્ય
કે હું ક્યાં જવા નીકળ્યો છું? ક્યાં જવું છે? જો
પોતાનું બાળક - પરમાત્મા જ અંદર રાખ્યું તો પછી
ત્યાં સમસ્યા પહોંચશે જ ક્યાં. બાળક આગળ રૂપ એક
થાય એના માટે પ્રયત્ન કરવો પડે.

જો શાસ્ત્રોને કહ્યા પ્રમાણે જોઈએ તો
ને સહેજ ખોટી થઈ તો વિચારવાળું પણ ચોરી એને
મારે જ નાખશે. માટે બહાર જવાનો કે જોવાની
દૃષ્ટિ જ નથી. દૃષ્ટિ આરોપિત સંસ્કાર. બાળકને
પોતાના માં સંસ્કાર. પિંજરા માં નથી જવું!
દરેક માં નો પ્રસાર પડે છે. એટલે ત્યાંથી
દૃષ્ટિઓને બહાર વાળવા લાગ્યા. હવે આટલે તો
આવ્યા ગયાં બાકી કેટલું રહ્યું? પ્રસન્ન થઈએ.

199 - પરમ પદ નિકટ

પદ એટલે સ્થિતિ. જેને આત્મપદ કે
બ્રહ્મપદ કુટુંબ કહો. બ્રહ્માંડ-સ્થાન માં સ્થિર
કરવો. અને ઓળખાવો એમાં ને એમાં ટકાવી
રાખવો એમાં તો આનંદ આનંદ મળે!
મનના રાગદ્વેષ, દુર્ભાવના સ્થિતિ માંથી
ઉપર ઉઠો.

પછી આવશ્યકતા શી? આપણી
દૃષ્ટિઓને સંકેત લક્ષ્ય તરફ પ્રયત્ન કરો.

પૂજ્ય તું મને સહકાર કરજે. મારે સંસ્કારવાન સદાચારી થવું છે. આત્માનુરૂપ થવું જ છે. મારી પ્રાર્થના સાંભળજો. સહકાર કરશે. આપણને ફકત તો રોજ મળવું જ જશે. આપણે જીવન સાથે ઊર્મિ ભળશે. સત્સંગ પચશે. મગજમાં જે અસમજણ હોય છે તે દૂર થતી જશે. જો સ્વાભાવિક ન થાય તો નિયમિત આધ્યાત્મિક ક્રિયા કરજે. એના શુદ્ધીકરણ કરજો અને અંતઃકરણ શુદ્ધ થશે. મન નો મેલ ધોવાશે. અને આત્મવિશ્વાસ આવતા ઉન્નત રહેશે. દરરોજ અભ્યાસ કરજે. અવસ્થા ઉદ્દેશમાં બદલાઈ જશે. ઓળખાણ થી આત્મપદ. કેવું સારું છે? એ જ મારું પદ છે એમ કહી અને એ હું પોતે જ છું. ઉમેરવાની જરૂર નથી. આમાં અસમજણ ના પરિપક્વતા વધારવાની છે.

૨૦૦ - સ્વરૂપ ધર્મ ડૉક્ટરેટ.

જેના વાંચન માં તેજ પુરે તે આત્માનો ઉપદેશ બોધ આપી શકે. જેમ મહારાજ તો પરમ વિદ્વાન સંતો છે, શાસ્ત્રજ્ઞ છે, પંડિત છે. એમાં વિદ્વતા છે તેથી તે વિદ્વાન વાંચન વડે સંભળાવી શકે. જેના પાસે આત્મતત્વ હોય એ બીજાને આ તત્વ સમજાવી શકે. જેના પાસે જે હોય તે જ બીજાને આપે.

જેનું ચિંતન, જેના વિચાર, વિચારો તત્વ માં જ રમતાં હોય તેના સાથે વાત મારે

તત્વના જ થાય - તે કહે તત્વમસિ. જુઓ!
તું બીજો કેમ? સ્વરૂપ કેમ રહેવા છું? તું પોતે
જ તત્વ છું, તત્વમાંથી જ તું છું. તત્વમાંજ
તું છું.

ઋષિઓ એ ઉપનિષદ માં કહ્યું ભગો
દરેક જણને પૂરણ કરો. ફૂલે દરેકના બોધને આપશે
ફૂલે શોધશે. સંશોધન તો કરવું જ પડશે. તત્વમસિ
બોધ નો અભ્યાસ. આવશ્યક સમજને ગોઠવી દો.
વારંવાર સ્મરણ કરો કે હું તત્વમસિ છું. જ્યારે
જ્યારે કોઈપણ વિકૃતિઓ, વાસનાઓ સામે આવે
કે અંદર ઉભરા થતાં લાગે ત્યારે સ્મરણ કરો
તત્વમસિ! પછી આ સંસ્કાર જીવન માં થતાં
કોઈ પણ ભૂલ માંથી પાછા વાળવા લાગશે.
શાસ્ત્રો એ સદ્ગુરુ પ્રકટ થશે. દેહ માં નિત્ય
સ્ફૂર્તિ કરે છે તેમ અંતઃકરણ ની સફાઈ કર.
આ જીવન કેવું જીવશો? આ દુનિયા
કેટલી સુંદર બહાર પણ અંદર નું વાસ્તવિક
જીવન શોધવાનું કોઈ ભેદ છે. ભગવદ્ગીતા
ના જીવન માં કેમ આ વિરાટ અનુભવાશે.
જીવન માં કેટલાં જ્યારે એમ થાય કે હું બધું
ભણ્યો છું, મને જીવતાં આવડ્યું. ત્યારે સમજવું
કે અભ્યાસનું જીવન સાર્થક થયું!

201. પરમાત્મા નું શરણ - સ્મરણ

ભગવદ્ શરણ અને ભગવદ્-સ્મરણ વિના જીવન માં નિર્ભયતા આવતી નથી. દુરાચાર અને જીવન નો ભય થી ભરપૂર છે. વ્યવહાર માં અનેક દુર્ઘટનાઓ નો ભય રહેલો છે. તથા તું ભલે બચાવ શકતા નથી ગુરુ ગુરુજનો વેદ ફરમાવેલાં અને સંતો ના સહાય બતાવેલા કેમ? ઉપાય શરણાગતિ અને સ્મરણ તેમજ પાંચેય પ્રકાર નાં કિલ્લા જેવો. પરમાત્મા તો સર્વ શક્તિશાળી, સર્વજ્ઞ ચેતના છે. શરણે આવેલાં નાં બધા જ પ્રકાર નાં ભય દૂર કરી દેશે. પ્રભુ તો નિર્ભયતા ના ભંડાર છે. તમને ઈશ આપશે. તે એક મંત્ર યાદ રાખ: તું માણસ નથી. તું આત્મા છું. તું જડ નથી તું ચૈતન્ય છું. તું મૂર્ત નથી તું અમૂર્ત છું. તું અમૃત છું શાશ્વત છું અક્ષર છું.

એટલે એમ તત્વમસિ કર નિર્ભય થા. તને મારા ભગવાન જ બચાવે છે. હવે બીક શાની? નિર્ભયતા તો આપણા માં પોતાના માં ઊંડા પડેલા ભય જ બહાર આવે છે. ઋષિઓ એ સતત તત્વ ને બરાબર સમજીને નિર્ભય થયા. તું પણ એમ જ કર. આમ નિર્ભય દશા માં આવ. તે તત્વ તું જ છે.

૨૦૮. ચૈતન્યથી શિવ્યાત્મદશે.

પૂજા એ જ બ્રહ્મ સ્વરૂપ છે. એ પરમાત્મા જ બ્રહ્મમય બનાવે તેથી જ આત્મપ્રતીત થાય. ચૈતન્ય ચિદાનંદ સ્વરૂપ પરમાત્માનું છે એમાં જ આપણે પળપળ રમવાનું છે. એવા સુંદર આત્માના અવલંબન થકી તેવાં સુંદર જ મૂર્તિપૂજાના આદેશ છે. તમે શ્રદ્ધા-ભક્તિપૂર્વક પૂજા કરો, અર્ચના કરો, ભક્તિ કરો, પરંતુ જ્યારે આત્મામાં શ્રદ્ધા દૃઢ થઈ જાય, ત્યારે આત્માને પ્રગટાવી સમજી તે પર પછી આત્મપૂજા કરો જેને લીધે એ પણ સર્વશ્રેષ્ઠ પૂજા કહ્યું છે.

અરિહંત પદ સુધી પહોંચવા માટે પણ સદ્ગુરુના આવશ્યકતા પડે છે. અહીં તો એવા મહારાજ વિરાજે અરિહંતપદ ના આપણામાં બિરાજે છે. શરીરમાં પાંચ ઇન્દ્રિયો, પાંચ કર્મ, પાંચ તત્ત્વો એમ બધું મળીને એક કુટુંબ થયું. પણ શરીરને પ્રકૃતિ કહી અને આત્માને બ્રહ્મ કહ્યો. તે એક જ પુરુષ જે પરમાત્મા કહેવાય છે.

પ્રાણિમાત્રમાં હું સમાયેલ: દરેક શરીરમાં આત્મા-પ્રાણ સ્વરૂપે હું પોતે જ છું: ગીતાજીમાં, અને પરબ્રહ્મ પણ આત્માને પુરુષ કહ્યો છે અને શરીરમાત્રને પ્રકૃતિ કહી છે.

તમારી પ્રકૃતિ કેવી છે? સારી છે? કુદરત છે ને. એટલે જ્યાં સુધી એ કેવળ ન થાય ત્યાં સુધી આત્માનો કેવળભાવ ઉપજે. પ્રકૃતિ પાસે આત્માના ભક્તિ કરાવતા કરાવતા એ કેવળ થાય.

જેમ પરિપક્વ વયે વ્યવસાય થી નિવૃત થઈએ
છીએ તેમ વ્યવહારમાંથી પણ નિવૃત થાઓ.
આદત પાડો. કારણ કે વ્યવહાર હંમેશા બાધક
છે અવરોધક છે. એ સમજશો ત્યારે આત્મા
ને ઓળખનારા બનશો જાત ને ઓળખ હું
આત્મા છું. એવું ચિંતન કરવા જેવું છે. આજ
કેટલાં સાધક વૃદ્ધો કેટલાં સાધકો ભૂલમાં હજી
જીદ ને ઉભો રહીશ.

અદ્રશ્ય નિયતિ આપણા હાથમાં જ છે. તેના
આધાર-ઉપર કશું નથી. આજે હવે તો મારો
~~ફક્ક~~ ફક્ત છે. ફક્કડ છું.

વૃદ્ધત્વ જ્યારે પણ અનુભવાય ત્યારે
માણસ ઢીલ થઇ જાય, અશક્ત થઇ જાય. વૃદ્ધો
માં બોલવાનું કોઈનું જ નથી. એકદમ ચૂપ. એટલે
ઓછું ને બોલાય તો. બોલે તે ખોટું થાય. બોલવા
જાય તો સાંભળનારો અને બોલવાનો વિષય દૂર
જુદા પડી ગયા. એકલતા એકાંત જ વાત છે.

જેવા મહારાજે કહ્યું તત્વ તું છું. એવું
ગીતા, નિગમ, ઉપનિષદો, વેદો પણ કુંભારો વાર કહે છે
પરમાત્મા આપણાં હૃદયમાં ચૈતન્યરૂપ બેઠેલાં છે.
ચૈતન્યરૂપ શિવસ્વરૂપે. આ કથન ને આપણે
અનુભવવાનું છે. તમે લાખો દૂર ગયા કોઈએ ભાળ્યા
એ આત્મા ન ભૂલાય. મારા સાથે છે એવો ભાવ રહ્યા
કરે તેનો સંતોષ રહે તેવા રહેવાશે. પછી થાય
પૂર્ણાનંદ વૃદ્ધ. વૃદ્ધ થી આત્માના અનુભૂતિ થાય.

આત્માનુભૂતિ નું આનંદ અનંત અનુભવું છું. અહંકાર
પણ નિરંતર ન રહે. મન વ્યવહાર માં ઉતારવું
માં ફરીએ. સમજણપૂર્વક પોતાના સ્વરૂપને લક્ષમાં
માં બેસાડી દઈ શાંતિપૂર્વક વ્યવહાર પતાવ કરે!
આ શરીર માં પ્રારબ્ધ અનુસાર રહેવાનું.
છે ત્યાં સુધી રહીએ. અને જે વિચારે તેવાનું જ
છે તેના માટે આવનારના તૈયાર રહીએ. આ ~~આત્મ~~
આત્મ અનંત છે. જેવા સુંદર ગુરુ. શિષ્ય આત્મ
અનુભવ રહે છે તેનો સ્વરૂપ આત્મ છે. પરમાત્મા
આવનાર બાપજી પુસ્તક જેવા સૂક્ષ્મ આત્મ છે
મારા આત્મ આત્મ રહે ત્યારે ગુરુમાતા પોતે જ
કરે છે.
દેહઆત્મ હાસ્યોક્રમ - કેવળઆત્મ વ્યવહાર:
સમજણ માં જોઈ આપો કોઈના શબ્દ જુદા પડે
છે? મારા શબ્દોની ફીલ પ્રભુ સ્વરૂપ. એટલે
કોઈ જુદું નથી બધું પરમાત્મા જ છે.

203. અનંત સ્વરૂપ આત્મા.

પરમાત્મ પ્રભુ ફરી તત્વમસિ બોધ આપી
શરણાગત ને પોતાનું સાચું સ્વરૂપ દર્શન
કરાવે છે. ઉપદેશ આપીને કહ્યું શોધ, આ
છે તત્વમ અસિ. તું તત્વ છું. તું પોતે જ
છું એને શોધ.
એમણે ઘણા અમલ સુધી જુદી જુદી બાબતો
ને ઉંડાણ પ્રભુમહિમા આપી. પ્રભુને શોધવા

અનેક વ્યાખ્યાઓ કરાતાં, નાદબ્રહ્મ, આકારબ્રહ્મ અન્ન-જળ પણ બ્રહ્મ છે પરંતુ કહેવું તત્ત્વમસિ નું એ બ્રહ્મ નું તત્ત્વ છે. જેને મહારાજ બ્રહ્મ--સંબંધ ઓળખાવે છે.

તત્ત્વમસિ સચ્ચિદાનંદ રૂપ એ પરમાત્મા છે જેને ઉપનિષદો સત્યમ્ શિવમ્ સુંદરમ્ કહે છે. સત્યમાં જ આનંદ છે. આનંદ માં જ ચિત્ત છે. અને ચિત્ત માં આનંદ ના અંદર બ્રહ્મ રહેલું છે. આમ નાદ આપ્યું 'શ્રી સંતરામ મહારાજ સત્ય છે.'

ભાગવત માં પહેલાં શ્લોક ના અંદર પણ કહેવું સત્યમ્ પરમ્ ધીમહિ. પરમતત્ત્વ એ જ સાચું તત્ત્વ છે. તેથી આ જગત એ સૃષ્ટિ છે જ નહીં. જે સર્વોપરી છે તે જ સત્ય. માટે કહ્યું 'સચ્ચિદાનંદરૂપાય શ્રી સદ્ગુરુ દેવાય નમઃ' આપ સત ચિત્ત આનંદ સ્વરૂપ છો. સંસ્કૃત બોલતાં ફાવે નહીં, સમજાય પણ નહીં. માટે લખ્યું 'શ્રી સંતરામ મહારાજ સત્ય છે.' સત્ય ક્યારેય પરિવર્તનમાન થતું નથી. દર્શન થવું. તો જ સંબોધન કર્યું કહેશે!

આ સત ચિત્ત આનંદ નો વ્યાપક બ્રહ્મ છે. પરબ્રહ્મ-સત્ય સકળ સૃષ્ટિ ના અંદર જડ-ચેતન ના અંદર રહેલું છે. આ સત્ય આનંદ સ્વરૂપ આપણા માં છે. જે, પણ વિકાર રૂપી અહંકાર ના માંયરા જ આવે છે. દુર્ભાવ માંયરા જ

કલેશ - ફફળાટ ઉભો થાય છે. આપણું આત્માનું સ્વરૂપ સૂક્ષ્મતમ છે પણ દુનિયાનો વ્યવહાર, આ સંસાર રૂપે જે આપણા ચારેબાજુ ભીંતને ખડકી દે છે. આપણા અસલ સ્વરૂપને ઢાંકી દે છે. દુનિયાના વ્યવહાર ના કારણે આપણું પોતાનું પરમ સત્ય સ્વરૂપ આપણે પોતે જ જોઈ શકતાં નથી. આપણો જ વ્યવહાર આપણાં સ્વરૂપને આવરી લે છે. પ્રપંચ ના વ્યવહાર, જૂઠાણાં વ્યવહાર, વાસ~~નાઓ~~ના આ નો વ્યવહાર, વિકૃતિઓ નો વ્યવહાર અને આપ-લે માયાજાળ ને એવો આવરી લે છે કે તે પોતાના જ સ્વરૂપ સુધી પહોંચી જ ના શકે.

આપણાં પોતાનાં કર્મ વડે જ આપણે સ્વરૂપ સુધી પહોંચી શકીએ. મહાદેવ એ આંખો મીંચી વિચારતાં રામ-લક્ષ્મણ ને વનમાં જાતે જોયાં. તેમણે જોયું કે 'આ તો ભગવાન પોતે માનવરૂપે વિચારી રહ્યા છે. તો પછી જરા સંકોચાઈને ગુણગાન કરીને એમણે અંતરિક્ષ માંથી ભગવાન ને પ્રણામ કર્યાં. આમ ભગવાન શિવ ને પણ રામમાં સત્ય શિવ આનંદ સ્વરૂપ નાં દર્શન થયાં!

આપણાં પોતાનામાં આત્માનું પરમ સત્ય છે એનું જ સદૈવ દર્શન કરો. બાકી બીજું જે ~~કંઈ~~ કાંઈ જોશો તે જૂઠ છે, માયા છે વ્યવહાર-પ્રપંચ જ છે. એને આવશ્યક માની ને વળગવાનું બંધ કરવું પડશે. પછી આનંદ

જે સત્ય છે તેમાં જ રહેલો છે. સત્યસ્વરૂપ માં ક્લેશ નથી, દુઃખ નથી, અશાંતિ નથી માત્ર આનંદ છે.

આનંદમ્ બ્રહ્મ ઇતિ વ્યજાનાત્

ઉપનિષદ માં ગુરુ મહારાજ શિષ્યને સમજાવે છે કે 'આનંદ એ જ બ્રહ્મ છે.' અહંકારના જે કાંઈ વિકૃતિ છે એ બધા આપણા આત્માને શોધવા દેતા નથી, આત્માને સમજવા દેતા નથી. આ જગત નો વ્યવહાર - સંસાર વૃત્તિઓ અંદર જોવા - જવા દેતો નથી બહાર જ વ્યસ્ત રાખી મૂકે છે.

વૃત્તિઓ જો અંતર્મુખ થાય તો તો આત્મા માં જ ભળી જાય પછી કોઈના સાથે સંઘર્ષ જ ન થાય. કારણ એ સત્યસ્વરૂપ જ છે. સંઘર્ષ તો હંમેશા અસત્ય ની સાથે જ કરવો પડે. તમે પોતાનાં સ્વરૂપ માં જતા રહો તો પછી આનંદ જ આનંદ !

આત્મા કેન્દ્રસ્થાન છે આ તેની સંપત્તિ છે. સત્સંગ વડે આ સ્વરૂપ નો બોધ સત્સંગ સમજ ને કરવાથી ભગવાન જોડે નિકટતા થાય પછી સ્પર્શ થશે તે જીવન ને અપૂર્વ રંગ અને નવી ઉર્જા આપશે.

આપણે હંમેશાં અસત્ય એવા આ વ્યવહાર માં જ ભટકતા ફરીએ છીએ પણ રામ તો અંદર બેઠો છે આત્મારામ !

અંદર એના તરફ જવા પ્રયત્ન કરજો, નિત્ય અભ્યાસ કરજો, સદૈવ સત્સંગ કરો. ચિંતન અને મનન એનું જ રાખજો તો જ અંદર આત્મસ્વરૂપ માં પ્રવેશ થશે.

બસ આટલું આપણું અજ્ઞાન દૂર અનંત પરમાત્મા નો બોધ કરી જ લો આ વખતે સંસાર બહુ મજાનો લાગશે હવે તો નિજરૂપ થઈ પરમાત્મા ને તો નિહાળી જ લો. જેમ સરસ-સુગંધદાર રસોઈ બની હોય તેને જોતાં જ થાય કે ચાખો જમાડશે. સરસ જમા રહેલાં પછી ફરી થાય કે તૃપ્ત થઈ ગયા. સંતોષ થયો. ઓડકાર આવ્યો. જે અન્ન પહેલા જુદું દેખાતું હતું એને આરોગી લીધું પછી એ આપણામાં આવી ગયું. હવે એ અન્ન આપણાથી જુદું રહ્યું નથી. એ હવે આપણા નિજરૂપ આત્મસાત થયું. આમ સત્સંગ એ સત્યને આ રીતે પોતાનામાં સ્વીકારી લેવાનું છે. આત્મસાત કરવાનું છે.

૨૦૫ સચ્ચિદાનંદરૂપ આત્મા.

વૃત્તિઓ જ્યારે જ્યારે મન વડે ભૌતિક જગતમાં ભમે છે ત્યારે આત્મા દેખાતો નથી. આત્માની અનુભૂતિ થતી નથી, અને જ્યારે મન વૃત્તિઓને પોતાનામાં સમાવી ને સ્વરૂપ ના અંદર પ્રવેશે છે પછી આત્મા સિવાય કાંઈ જ દેખાતું નથી. આમ વૃત્તિઓ જ્યાં

સ્પર્શે છે, ક્યાં વિચાર રહે છે એના ઉપર બધો
આધાર છે. મન બહિર્મુખ થતા જ ચીંતાઓ
પાછળ દોડશે અને દુઃખોની પરંપરા શરૂ.
પડશે જો મન અંતર્મુખ રહેશું તો તે શાશ્વત
અંતર્મુખ આનંદથી બહાર જગત માં દુઃખ
જડશે જ નહીં.

મન ના પ્રવૃત્તિઓ છે તેને જ વૃત્તિઓ
કહે છે. હવે વૃત્તિઓને વાળો તેમ વળે. મન
એક જ છે વૃત્તિઓ અનેક છે એટલે વારા-
ફરતી આ વૃત્તિઓ જાગે ત્યારે આત્માને
આપણાને કોઈપણ સ્થિતિમાં મુકી દે, ઘડીકમાં
મૂર્ખ બનાવે, સમજણ વગર ના બનાવે છે. પણ
જો વૃત્તિ અંતર્મુખ થશે તો ડહાપણ બનાવે
સદાચારી બનાવે શાશ્વત ઉત્તમ બનાવે.

સચ્ચિદાનંદરૂપ આત્મા સ્વયં આનંદ
સ્વરૂપ છે. માટે આત્માને સમજો. આત્માને જ
સત્ય સમજો- જેનાથી ભરેલું છે તે અસત્ય
નશ્વર, શાશ્વત છે, વિજ્ઞાનવાળું છે. આત્મા
ની અનુભૂતિ કરી જ તો પછી અનિર્વચ-
-નીય આ નવા જીવ. આત્માની અનુભૂતિ
કરી જ તો પછી બોલવાના દરવાજા જ નથી!
બોલવાને શું કરવું છે? અંતર્મુખની અનુભૂતિ
કરી લઈએ, એને સમજી લઈએ, આચરણ
લઈએ. હવે બીજા કોઈ ની કે કશાની જરૂર
પણ ક્યાં છે? મિત્રતાનું મિત્ર લાગે!

હતું તો ખરું પણ એનાથી વિસ્મૃત થઈ ગઈ
હતા. - આત્મા માટે આપણને જેવો સુખ
અસ્તાન સ્થિતિ છે ત્યાં સુખ છે ઇન્દ્રિયગમ્ય નથી.
પણ જ્યારે પાકટતા આવે, સમજણ આવે એમ
સત્સંગ દ્વારા સમજાય ત્યારે થાય કે આતો
મારા પાસે જ હતું અને મને મળ્યું.

બધા શાસ્ત્રોએ પણ કહ્યું છે કે આત્મા
સચ્ચિદાનંદ સ્વરૂપ છે. પણ જેવો સુખ સમજાયું
નથી ત્યાં સુધી આપણે તેને નથી અનુભવી
શકતા, નથી પ્રાપ્ત કરી શકતા. આપણાં નિત્ય
માં અંદર પડ્યું બ્રહ્મ છે, આનંદ છે પણ એના
માટે સતત જાગૃત રહેવું પડે. જ્યારે એની સતત
જાગૃતિ થશે તો સચ્ચિદાનંદ ની અનુભૂતિ થશે.

એક વાત યાદ રાખજો. પરબ્રહ્મ પરમાત્મા
કે આત્મા કોઈ સ્થૂલ સ્વરૂપ નથી. એ તો સૂક્ષ્માતિસૂક્ષ્મ
સ્વરૂપ છે. અલૌકિક છે એને તો મન પણ ના સમજી
શકે, ઈન્દ્રિયો પણ ના પહોંચે. એટલે એને અગમ
અગોચર કહ્યો. વિશ્વાત્મા મારા આરાધ્ય દેવ
છે એમણે મને પણ વિશ્વાત્મા આનંદબ્રહ્મ
બનાવી દીધો. આમ પોતાની અનુભૂતિ વડે પોતે
જ સમજ તે ટેવાઈ ગયા હોઈએ એટલે પછી બહાર
ના ગમે તેટલા ઉપાયો એના અંતર્મુખતાને
સ્પર્શી જ ના શકે. ફેરફાર કરી ના શકે.

પોતે પોતાનાં સ્વરૂપ ના અંદર બેસી ગયા.
બહાર ભલે ને જે થતું હોય તે. એ હું નથી, મારું નથી,

મને સારીનું નથી એમ જો થોડીક વૃત્તિ ફેરવે તો અંતર્મુખ થતા વાર નહીં લાગે. ક્યારેક નિરાંતે બેસજો. એકાંત માં એકલા બેસવાનું. મન ની વૃત્તિઓને ધીરે ધીરે ફેરવવાથી બહારથી વાળી લેવાની. આપણી વૃત્તિઓ આપણાં પતંગો છે દૂર સુદૂર ઉડાડી પણ દોરી તો આપણાં હાથ માં જ છે. ધીરે ધીરે ખેંચી લેવી. આ ભાગવત પુરાણ માં આવે છે. વૃત્તિઓને પોતાનામાં સમાવતાં શીખીએ, અનુભવીએ. ઈશ્વર પર શ્રદ્ધા રાખો તો આજે નહીં તો કાલે વૃત્તિઓ સમાપ્ત થશે જ અને સમાપ્ત થઈ જશે. જ્યારે દેહાભ્યાસ થવાનાકુશે તે વખતે દરેક ને એવી પરિસ્થિતિ તો આવવાની જ છે. તે વખતે જો આપણે સમજેલાં હોઈશું તો થશે કે, બસ હવે શરીર છૂટી રહ્યું છે. એતો છોડનાર છે. મન કહેશે ના મરશે. જીવન માં જે કાંઈ જ્ઞાન સાંભળ્યું, સત્સંગ કર્યો છે તો હવે પોતાના મન ને પોતાનામાં સમાવી લઈએ.

206 શરીર માટે બહુ હાયવોય

સ્થૂલ સૂક્ષ્મ કારણ ને તો નહીં હું મારું.

શરીર પણ હું નથી, સૂક્ષ્મ પણ હું નથી માટે એને અજ્ઞાનવાળા કહ્યું. તું તો આનંદ છું, અવિનાશી છું, તારું મૃત્યુ છે જ નહીં. જે પાંચ ભૌતિક અને પંચકોષ નો સ્થૂળતા વાસ્તવિક નથી, ક્ષણભંગુર છે, શાશ્વત નથી. માટે આપણી વૃત્તિઓ પર ઉપર ઉઠી જવાનું. શરીર માં અધ્યાસ

નડી. શરીરના સ્ટેજ પણ આધ્યાત્મિકતાની. સામાન્ય
જીવો જ બહાર રીતે શરીર-મનને પંપાળે એને
પોષણ કરે. સ્થૂળ શરીરમાં જ પોતાનું અસ્તિત્વ
સમજે છે, અંદર આત્મા જોવાનું. દિવસો બાદ
ત્યારે ભારે છે પણ એવા દેહ ના આધ્યાત્મિકતા
આત્માના દર્શ ભાગ્યા વિચાર નથી. પાસ ઘણું
પણ ના આત્માના વર્ણ મા જેલમાં બહાર
રહે જુદું એના વર્ણ જ મને બહુ ગમે છે. હું તો પહેલી
વાર જોવા જ માંગતો નથી! હવે એના પુરાવા
કેવી રીતે થશે?

આ શરીર રાંધેલા અન્ન નું સ્ટોરરૂમ છે.
એ તો વિકૃત થશે, દુર્ગંધ આવશે. બગાડેલાં
અન્નના જેમ ગંધાય દુર્ગંધ હવે પડશે ને.
આત્મા ચૈતન્ય મનમાં ભાસ કરે. પણ તું બહાર
જા. અંદર જઈશ તો તું પોતે ડૂબેલો છું તે
આંતરમન ઝાંખશે. શરીરરૂપી ઘરમાં રહેનારો
તું છે. તું કાંઈ ઘર નથી ઘરમાલિક છું. તું
તત્ત્વ છું, આત્મા જ છું.

શરીરનો ઉપયોગ કરવાનું સાધન છે
બહાર જવા માટે બારણું છે. વિચારો પછી
પહેરેલા કપડાં બારણું છોડીને ઘરમાં જવાનું કે
બહાર બારણમાં જ બેસી રહેવાનું?

પૂર્ણ ભક્તિના ગુણાતીત સાથે વિચાર
કરવાનું. વિચારો વારંવાર મનમાં આવ્યા કરે
એને કહેવાય ગુણાતીત - પોતાના ધરમ ફેલાવવું

નું સતત ચિંતન કરવાનું. વ્યવહાર બહાર ગૂંચવણ રાખશો. વિચારો અંદર ગૂંચવણ રાખશે - એવા જીવનના ક્રિયાકર્મો બાબત આપણને વિક્ષેપ ન કરવા જોઈએ.

જેના નામ માટે રહે નહીં ઉર વિશે
એટલું નહીં ભૂલાય.
ચોવીસે નામ સદા રહે હૃદયમાં,
વિશ્વનું વિભુ સ્વામી રે -

એવું ઉચ્ચ અવસ્થા થઇ ગઇ. હું મારા પોતાના માં જ વિરમી ગયો, અંદર વિલીન થઇ ગયો
207 એક ભાવસ્થ - જેમ નું સ્વરૂપ.
સ્થૂળ ભાવ જ્યાં સુધી શરીરમાં હશે ત્યાં સુધી આત્મભાવ બનશે જ નહીં. દેહાસક્તિ હો ત્યાં ભાવ સમાધિ કેવી રીતે આવે?
પરંતુ આપણે પૂર્ણ હોઈએ. આમ જ્યાં પોતાના આત્મ સ્વરૂપ માં જ પૂર્ણતા હોય એ કેવળ ઉચ્ચ અવસ્થા કહેવાય? એને જ સતત ટકાવી રાખવાની. ત્યાંથી બહાર જ ફરવું હોય ત્યારે કાર્યના અંદર એકાકાર થવું એવું જ જરૂરી છે. ક્યાંની મંડપ માં શાકભાજી લઇને બેઠા. શાક છોલતાં છોલતાં કથા શું સાંભળવાના? એમાં તો એકાગ્રતા જોઇએ- સંપૂર્ણ અનુરાગ થી, એકાગ્રતા થી ધ્યાન દઈને સાંભળવાનું છે.
એમ દેહે કહેતાં વિદેહી થયા

અમે ભેદ ભવાટવ સર્વે ગૂંફ્યા.
એ ભેદ છે, સ્વરૂપ કે જેણે આપણને ઢાંકી
મૂકેલા છે. એના આધે 'ભવાટવ' આ જગત
જગતનું સ્વરૂપ પણ આપ ભૂલ્યા છો. આ
મનુષ્ય તરીકે જન્મેલા લોકોનું શું? પરમાત્મા.
પરમાત્મા અને આત્મા વચ્ચેનો ભેદ પણ
આપ ભૂલ્યા છો. આ જીવન, શરીર શેના માટે
મળ્યું એને પણ આપ ખૂબ સારી રીતે
સમજ્યા છો. આ પશુ-પંખીઓમાં કંઈ આ
સમજ છે? આપણાં જગતનો સાચો અર્થ
ભેદ-ભવાટવ છે. જગતનું સ્વરૂપ શું છે?
તત્ત્વમસિ. તું પોતે જ છું.
હનુમાનજી એક દિવસે આંગણામાં હતા. તેઓ
ચુપ બેસી રહેલા હતાં. ભગવાનજીએ પૂછ્યું
'ભાઈ હનુમાનજી, કેમ બેસી રહેલા છો?'
કા ચુપ સાધિ રહેઉ બલવાના
પવનતનય બલ, પવન સમાના.
પોતાનાં માં રહેલા આત્મશક્તિની જાગૃતિ
સદ્ગુરુ કરાવે છે. [illegible] સંબોધનથી.
દરેકના પોતાના નામથી સંબોધિત કરવામાં
આવે ત્યારે એ વ્યક્તિ સમજે છે કે 'આ મારા
માટે જ કોઈ આદેશ કે ઉપદેશ છે. એવી રીતે
'તત્ત્વમસિ' સંબોધન દરેકના માટે કર્યું
પંચમહાભૂતિક દેહ કે ભાવ ભરી રહે છે એ
વલોણામાંથી નીકળેલું માખણ, આપણું પોતાનું

નાટક છે. પુનિત મહારાજે કહેલું કે 'આ સંસાર નો ખારો છે.

માટે, ટાયપ દવાંપદ વ્યાજદીને અસિપદમાં વિચારદ્વાર.

બદબદતા કીચડમાં મળ, ફીણ એને પાછો ફાટે તો પાછો ભેગો ને મહીં પાડે, ના બાપજી, મુક્તિ નાથન મેઈલ. ફરી દર સંભારવાનું છે.

નરક અનુભવ

'જીવન સત્સંગ માટે તત્પર બનશો પછી તે વિચારનાં અખિલ રહસ્ય સમજશો. જીવનનું ધ્યેય ઈશ્વર અને જીવન બંધાને સાર્થક કરશો કૃતાર્થ કરશો.

શરીરભાવ અને આત્મભાવ બંને અલગ અલગ વિચારો છે. શરીરભાવમાં કુમારા સંસાર અને એનો વ્યવહાર કરો જ. જ્યારે આત્મભાવ એટલે સર્વથા અનુરાગ બનીને મારા પોતાના માં જ, નિજ સ્વરૂપમાં જ એકાગ્ર બનીએ, ધ્યાનસ્થ થઈએ. ત્યારે મન સ્થિર બને. તે પછી સહજ ભાવથી શરીર, ઇન્દ્રિયો, મન ને, અહંકારના વ્યવહાર સહજ પણ સ્પર્શે નહીં. સુંદર વિચારધારાથી સાંસારિકતા માં મન, વિકાર રહિત બને જ શાંત થઈ જાય એટલે સુધી કે 'વૈરાગ્યાનંદ પરમસુખમ્' એનો અર્થ જ પરમ સુખ છે એ ભાવનો અનુભવ થાય, સંપૂર્ણ આત્મભાવ કે મન ને કોઈ પણ જાતની ઇચ્છા જ ના થાય

આ બધુ હશે ત્યારે સ્વભાવસ્થ થઈ જ પ્રાપ્ત થશે. એટલે મન સાથે નિરંતર વાતો કરો કે 'આ તું શું કરે છે? ક્યાં ભટકે છે? તારા પોતાનામાં સ્થિર રહે. આમ એ આપણામાં જ શાંત થઈ જશે. અંતર્મુખ થઈ જશે એટલે પછી બહાર જશે જ નહીં. અનુસંધાન કરો એટલે અનુભવ થશે પોતાનામાં કેટલી બધી શાંતિ છે, સંપન્ન છે પૂર્ણતા છે.

'ભટકતા ભાઈડુ રે, વાસના વિંઝાયું'. આમ સાનિધ્ય ફેરવાય એટલે શરીરના રોગો અને ઉપાધિઓનો તાપ દૂર થશે. તારું સ્વરૂપ કેવું છે તે તું જોઈ લે.

તત્ત્વમસિ વાક્ય: હું તત્ત્વ છું. એના દર્શન ના સાથે અનુભૂતિ કરાવે એટલે પછી પૂર્ણમદઃ પૂર્ણમિદમ્'. તું પૂર્ણ જ છે તારી પૂર્ણતાનું હંમેશા ચિંતન કર્યા કરજે. આ વ્યવહાર એ તો ભ્રમણા છે. એમાં તો ઉપલક વ્યવહાર કરતા છતાં સ્વરૂપમાં જ સ્થિર રહેવું. વ્યવહારના રૂઢ મગજમાંથી નીકળી જશો આમે એ તો કાલ્પનિક જ છે. માટે વ્યવહારને કદીય વાસ્તવિક ન સમજવો.

તત્ત્વમસિ મહાવાક્ય ફરકાવ્યું: હવે તમારા જીવન નું નાટક, નાટકીય જીવન પૂરું થઈ ગયું.

સ્વપ્નમાં આ મન કેટલું મોટું સર્જન કરે છે. પહાડ, પર્વત, સૂર્ય, નદી, સાગર, વૃક્ષ

મહારાજશ્રી બહુ સર્જન સ્વપ્ન માં થાય છે. એમ પરમાત્માનાં મન ના સુંદર પણ સત્યથી, તમારામાં એવા શક્તિ છે. મન માં કેટલાં સર્જનો કરી દીધાં! અરે સુંદર સર્જી નાખ્યા! પણ જાગૃત માં એક ટકો બનાવવાનો પણ ન આવે. આત્મવિશ્વાસ આટલું મોટું સર્જન કરે છે. આપણાં જીવન માં અપાર સર્જન શક્ય છે.

સ્વપ્નમાં તારા, નક્ષત્રો અને સૂર્ય પણ દેખાય, સ્વપ્ન માં એ સૂર્ય પ્રકાશ આપતો? શાનો સૂર્ય ઉગ્યો હશે? માટે જ કહ્યું 'તત્ત્વમસિ' તે તું જ છે. જાગૃત થતાં જ સ્વપ્નનાં પુરાવા ઘટી ગયા. આપણાં મન ના અંદર નિત્ય પુરાવા થતાં હોય છે. સૂક્ષ્મ સંકલ્પ નો ફરી નાશ પામતું નથી. તું તત્ત્વ છું આ મનાયું શરીર એ તું નથી. એ સંસ્કાર રૂપે સ્થાપિત કરે છે. બોલો શું કહ્યું? આત્મારામા. એ તો અમર છે તું અમર છું.

માટે, જાગૃત કરી રહ્યા છે. જાગો, શરીર ભાવ, દેહભાવ નો ત્યાગ કરો, આત્મભાવ નો નિત્ય અભ્યાસ કરો. નિત્ય સ્તુતિ કરો. નિત્ય સેવાભાવ ત્યાગ રાખો. એક દિવસ એવો આવશે કે શરીર ભાવ છૂટી જશે.

'તમે દેહ છતાં વિદેહી થાઓ'

આપણાં ને પણ આપણાં આત્મસ્વરૂપ નો જ નિશ્ચય થવા જોઇએ!

પ્રજ્ઞાનમ્ બ્રહ્મ - નિત્ય સત્ચિત્ આનંદ
'પ્રજ્ઞાનમ્ બ્રહ્મ' વેદનું મહાવાક્ય છે. તારો પ્રશ્ન, તારી સ્મૃતિ તે જ બ્રહ્મ છે. સ્મૃતિ અને પ્રશ્ન જ્યારે પણ બ્રહ્મસ્વરૂપ બને એટલે આપણા જીવનમાં પરિવર્તન આવી જાય. માટે કહેવું મોટા: શિવોહમ્. શેમાં? 'હું સત્ ચિત્ આનંદ સ્વરૂપ છું' ભૂલવું નહીં. પ્રજ્ઞાનમ બ્રહ્મ સ્વરૂપે હું જ શાશ્વત સત્ય છું. હું એવો આનંદ છું કે જે કદી તૂટે નહીં, ખૂટે નહીં, નિત્ય અખંડ આનંદ.

નિર્દોષં હિ સમં બ્રહ્મ.

બ્રહ્મ નિર્દોષ છે. આપણું ફરવાનું બેસવું હોય ત્યાં અને પકડવાનું કે આપણા વિચારું ને આદતો નું મન થશે. કેમકે આપણામાં નિર્દોષતા છે, આપણામાં છળ નથી, કપટ નથી, વેરઝેર નથી. માટે ભગવાને ગીતામાં કહ્યું કે બ્રહ્મનાં દર્શન ક્યાં થશે?

'નિર્દોષમ્ હિ સમં બ્રહ્મ' આદિક જેવા પાવનાં સ્વરૂપ ને સત્ ચિત્ આનંદ સ્વરૂપ ના સ્વાધ્યાય માં મૂકી દે એટલે એ પણ નિર્દોષ થઈ જાય. બ્રહ્મ થઈ જાય. માટે આરાધના, ઉપાસના કરતાં બ્રહ્મની આરાધના કરવા જોઈએ. તો સમજે આવું કરવું જ ના થવું જોઈએ. કોઈના સામે ઈશારા પણ નહીં. મારી પ્રાર્થના એ પ્રભુ સાથેનું અનુસંધાન છે.

બાપ પૈસાદાર હોય તો છોકરો ભિખારી હોય?
પરમાત્મા કલ્યાણકારક છે અને હું એ સંપન્ન
બાપનો દીકરો! આ કલ્પવૃક્ષ અવસ્થા
સૌને માટે ખુલ્લી છે. સત્સંગમાં સ્વરૂપ જ
સમજીએ. પાંગોતરયા કરીએ, ગાંઠે ઉતારીએ.
એમાંથી શક્તિ, ઉર્જા મેળવ્યા જ કરીએ.
એટલે આપણને સહુને સહેજ વિશ્રાંતિ
અવલંબન મળે, આત્મનિષ્ઠા થાય અને
સ્વરૂપની પ્રતીતિ થાય.
(સ) જેવા સંયોગો નથી તે છે સિદ્ધગતિ.

સ્મૃતિગાથા શ્રી મહારાજ.
આપણા પૂરા બ્રહ્મ સ્વરૂપ ભગવાન શ્રીજી છે.
આપ સહું બ્રહ્મ સ્વરૂપ જ છો. આ સમગ્ર
સૃષ્ટિનું આદિ કારણ આપ બ્રહ્મ જ છો.
આપ પરમાત્માનું સ્વરૂપ છો. આ સૃષ્ટિ
નો અંત આવ્યા ~~આપ~~ આપના-તત્વના
વિસ્તરણમાં છે કે જે આત્માઓને પ્રકાશમય બ્રહ્મ
માં લઈ જાય છે. એ સૃષ્ટિનું ચેતનાત્મક
તત્વ છે.
'અતિશાળ પાંડિત્ય' એ આનંદ પરબ્રહ્મ
સ્વરૂપ છે. એ અવસ્થા કેવી હોય? ભયમુક્ત-
નિર્ભય હોય.
એક બેલમજૂરે મહારાજને ટોણો
માર્યો. બાપુ બાપજી! તમારે તો નિરાંત છે.

એકાએક આવવાનું. કશું કામ કાજ કરવાનું નહીં. ત્યારે બાપુજી એમ કહેતું. આવ દીકરા. અહીં બેસ. શું કામ કરે છે? તો કહે કે મજૂરી કરું છું. કેટલું આપે? આઠ બાર રૂપિયા પગાર મળે. તો બાપુજી કહે તું અહીં બેસજે હું તને એક રૂપિયો વધારે દઈશ.

પેલાને થયું કે ચાર રૂપિયાની મજૂરી એક રૂપિયામાં મળે! બેસવા જવાનું છે. તે બેઠો. અડધો કલાક થયો, પોણો કલાક થયો. પછી કંટાળવા લાગ્યો. આઘો-પાછો થવા માંડ્યો. માંડ કલાક થયો. બાપુજી એ આંખો બંધ કરીને બેઠા હતા, ને પેલો હળવેથી ઊઠીને ભાગવા માંડ્યો. બાપુજી એ કહ્યું. ઊભો રહે, પાછો આવ. તો કહેવા લાગ્યો, ના. બાપુજી આ બેસવાનું કામ અમારું નહીં. તમારો રૂપિયો રાખો તમારી પાસે. મને તો પગાર ના કમાઈ બાપા. મારે નથી જોઈતા. આ માથાકૂટ તો નહીં બેસાય. મારો પગાર કમાઈ ખાઈશ.

વિશ્રાંતિ એમને એમ નથી થવાનું. બેઠા બેઠા નથી મળવાનું. એમાં તપ છે. વિશ્રાંતિ અભ્યાસ સાધના માંગે છે. તો પછી પણ નહીં.

કોઈ પણ કાર્ય ના આરંભ માં એની અંદર દુઃખ, અશાંતિ ક્લેશ ક્લેશ ને ક્લેશ જ

ભગવાને ગીતામાં કહ્યું.
'સર્વારંભાઃ હિ દોષેણ' કોઈપણ ક્રિયાનો
આરંભ કરો એમાં દોષ તો રહેવાનો જ. તુલસી
દાસે કહ્યું 'જડ ચેતન ગુણદોષમય' જ્યારે
શુદ્ધ અવસ્થા તો મળશે જ નહીં. એ તો
કોઈ દિવ્ય ચેતના વિકસિત હોય તો જ દર્શન
થાય. નિરપેક્ષિતતા ક્યારે આવે.?
અપેક્ષા કરો કે કોઈપણ ઈચ્છા નહીં
કરવાના, માગવાના જ નહીં. મારા સારુ કંઈક
અવતરશે. ઈચ્છા મારા દુઃખ દર્દ નું કારણ છે
પછી આકસ્મિકતા થી જે મળે એમાં આનંદ આવે
અહોભાવિક વૃત્તિ. કોઈ બાદ ને ભગાડવાનું
એમ નહીં, પણ કોઈને ભગાડવાના બદલ.
212 અજ્ઞેયવાદ માં શમન મળશે.
પ્રજ્ઞા એટલે કેવળ સમજણ શક્તિ.
માત્ર બુદ્ધિ જ નહીં પણ પ્રજ્ઞા-સ્થિર
સમજણશક્તિ જેને સ્થિત-પ્રજ્ઞ કહે છે તે.
હવે ત્યાંથી આગળ છે પ્રજ્ઞાનં બ્રહ્મ.
જે નિરપેક્ષિત સચ્ચિદાનંદ બ્રહ્મસ્વરૂપ છે
જે બ્રહ્મ મેળવવા છે, જેને બ્રહ્મા, વિષ્ણુ
અને મહેશ પણ પ્રાર્થના કર્યા કરે છે તે
બ્રહ્મનાદ કેવું હશે? અવર્ણ્ય.
નૈયોક્તં વિધ્યમાનં સુરવરમુનિભિઃ:
પ્રાર્થ્યં માનં ચહેરાં,
બ્રહ્મનો સ્થિત એટલે આ જ્ઞાનનો

સર્વોપરી સ્થિતિ એટલા એટલા વિભૂતિઓ, દિવ્ય આત્માઓ, તપસ્વીઓ હોય કે જેમણે પોતાના વૃત્તિઓને ~~[illegible]~~ સતત જ બ્રહ્માકાર ના અંદર મૂકી દીધા હોય અને પછી સ્થિતિ માં જ રહે. આપણા સૃષ્ટિના અંદર જે કાંઈ પરમાત્મા છે એ જ બ્રહ્મ. એ જ બ્રહ્માસ્થિતિ પછી મન ક્યાંય ભટકતું નથી. મોહ-માયા માં ક્યાંય આસક્ત થતું નથી. કોઈપણ વસ્તુ સ્થિતિ કે પરિસ્થિતિ ને જોયા પછી સંકોચ પણ લોભાતું નથી. એ સ્થિતિ માં વિભૂતિ જ્યારે સ્થિર થઈ જાય તો પછી કંઈ બાકી ના રહે.

એને પોતાને એમ થાય કે હવે પરમના પ્રાપ્ત કરી લીધા. જીવિત અવસ્થા માં જ પરમનાપ્રાપ્તિ એટલે પૂર્ણતા મળી જાય એ બ્રહ્મ સ્થિતિ. આવાં સચ્ચિદાનંદ સ્વરૂપના અંદર સદાયને માટે સમાઈ જાય અને કોઈ ગતિ ના હોય અને પછી કોઈ ગતિ ન હોય. એટલે પછી ક્યાંય આવા-જવાનું ના હોય. બ્રહ્મ સ્થિતિ એટલે પોતાના અંદર જ પોતે સ્થિર થઈ જાય.

મન તો સામાન્ય માણસનું વિચારે વિચારે થઈ જાય છે. કોઈપણ વિચાર એને પવન ના ઝોકા માં જઈને ફરી આવે. જ્યારે બ્રહ્મ સ્થિતિમાં તો એના ઉન્નતિ સર્વોચ્ચ

હોય. દેવો અને ઈન્દ્રો પણ જેને સતત પ્રાર્થે છે કે આપ અમારા દ્વાર હો. સર્જનહાર હો. એ ચૈતન્યપ્રભુને જ સતત પ્રાર્થીએ અને એ રીતે પોતે ચૈતન્ય છે.

ચૈતન્ય ક્યાં બેસતું હશે? હૃદયમાં. એ આપણા સૌના વડે, પ્રાપ્ત થયેલું છે અંદર બહાર જ છે. ઇન્દ્રિયો જાણતી નથી. અર્થાત્ કે ભરેલ, શરીરમાં પણ, એ અગોચર છે સૂક્ષ્મ છે. અગોચરમાં રામજી મહારાજ - આત્માના અનુભૂતિ પણ થવાના, જ્યાં ઇન્દ્રિયો ફરી ન શકે. રામજી એટલે આત્મારામ. નામ લેતા સૌ કોઈ પણ આત્મચૈતન્યના હૃદયમાં દેખાવાના છે. એના તો અનુભૂતિ કરવાના છે. આત્મા તો અગોચર છે. પોતાના અંદર 'સ્વ'ના અંદર વૃત્તિઓને સ્થાપિત કરીને પોતાના સૂક્ષ્મ અદ્રશ્ય આત્માના અનુભૂતિ કરવાના છે. એ કોઈ એમ રૂપમાં નથી આવવાના કે નાક કાન જેમ આંગળીથી પકડી શકાય. એ તો અગોચર છે. મોટે ભાગે રાગ પોતે થાય કોઈ ફૂલિશ ચાલે, સાધના કરે પ્રાપ્ય નહીં થાય.

[illegible] પર ગિરનારી મહારાજ.

જેમ ગિરનાર પહાડ પર ભગવાન દત્તાત્રેય બિરાજે છે એમ આ કાયાના અંદર પણ એ જ બિરાજે છે. 'દયાળ આત્માનો તારકમંત્ર' તમને એમાંથી બહાર કાઢવા માટે 'તત્ત્વમસિ' નો મંત્ર

આવ્યો. પછી અમરસિંહ આવ્યો. ભરતસિંહ અને
અમરસિંહ બન્ને ભાઈ ગુજરાતી છે. અમરસિંહ છે
ઘણી વાર. ઇતર રમતનું અનુસંધાન વ્યક્તિઓને અંતર-
-મુખ બનાવવામાં મદદ કરે. આત્માનું સંધાન
કરવાનો બીજો કોઈ વિકલ્પ નથી.

એકાંત માં વ્યક્તિઓને વિચાર કરી અંતર્મુખ
બને. દાખલા તરીકે ભજન, નાટક, ફિલ્મ, ક્રિકેટ-મેચ વગેરે
અંતર્મુખ બનવા જાય. દરેક ઉપરથી બહારથી અંદર ફરે
એકવાર અંતર્મુખ થવા માટે ખૂબ આત્મ એકાંતમાં
બેસવું. વ્યક્તિ અંદર ને અંદર પોતાના મનમાં ઊંડે
વિચારે. બહાર નથી જવાનું. ત્યારે ત્યારે અધ્યાત્મ
ની અંતર્મુખતા આવશે. વ્યક્તિ એનો અભ્યાસ
કરે. જે બહાર જોઈએ છીએ, ફરીએ છીએ એને
બદલે અંદર જોવાનું, અંદર ફરવાનું. આંખો
માટે નહીં. નજર ફેરવવાની અને વ્યક્તિઓને
પોતાના શરીરમાં એક એક અંગમાં એક એક
કોષમાં અંદર ફરતી જવાની.

ધ્યાનમાં બહાર બધું ભૂલી, ઘણી
બધી વાતો કરી, ઘણાં દરદો. જેવા. હવે અંદરનાં
દરદો જુઓ. એટલે કહેવું 'ચૈતન્યમૂ વિચારમાં'
છે કે પરમ ચૈતન્ય, સૃષ્ટિનું આધિભૂત છે
એ જ આપણાં પોતાનામાં રહેલું ચૈતન્ય
બેઠેલ છે.

આવા વિચાર નિરંતર બની રહે.
પોતાનાં સ્વરૂપમાં અનુસંધાનના એ અવસ્થા

ને અંતરમુખતા કેળવાય. એ એકતાની અનુભૂતિ કરાવશે. એ જ આત્મસાક્ષાત્કાર.

આપણાં શરીર માં એ ચેતના અવ્યક્ત સ્વરૂપે છે એ ઉર્જા છે. એ ઉર્જાના અનુભૂતિ આપણા માં રહેલા હોય તો એનો એટલો બધો સ્પષ્ટ અનુભવ થાય કે આપણે માણસ કહેવા અડેલો એને પણ ઓળખી જાવો.

આમ આત્મારાધના માટે સતત અમારે અંદર અવલોકન કરવો. સતત અંદર જ રહ્યા કરો. એ અંદર જ બેઠેલો સદ્ગુરુ અનુભૂતિ ~~ક~~ કરાવતા હશે.' એ રામનામ જે કહેલ છે' કોઈ એને કરું નુકશાન, ભલે કે ધ્યાન પણ ના કરાવી શકે. કારણ કે પોતે એ સ્થિતિ એ પહોંચી ગયો છે. દેહાતીત થઈ ગયો એ તો.

ફરી આમ આત્મસંયમ કેળવાવાથી આત્મબળ કેળવવું એ કોઈ ના કર નાખે. મૃત્યુ થઈ પણ નહીં. ભલે શરીર રહે કે જાય. પણ મારો કાયા તો મારી સાથે જ છે - અંતે મારા નર જેમ કુદરત માં સમાઈ જશે.

213 પ્રસાદ નુ પ્રમાણતા.

પરમબ્રહ્મ સ્વરૂપ આદિબ્રહ્મ ને સ્વયં જ્યોતિરૂપે પ્રકાશ રહેલાં છે તેનું દર્શન અંદર કરાવવું, બ્રહ્મ ઓળખાવવો.

'મારો મન ભજવાનું, સોહમ બ્રહ્મરૂપ તારું' ફરી ત્રિવિધ તાપ મુક્ત થયા. જે આદિ

બ્રહ્મ છે એમાંથી જ બ્રહ્મા, વિષ્ણુ, મહેશની ઉત્પત્તિ છે, એ જ શક્તિઓ છે. બ્રહ્મ નો અંશ જ છે. બહાર આવિર્ભાવ - પરબ્રહ્મ નો જ છે. એ જ સૌનાં હૃદય માં નિવાસ કરે છે. પરંતુ એ તો સાક્ષી છે. સાક્ષીરૂપ છે.

'થઈ પ્રસન્ન દીનાનાથ.' મારી બહેન પ્રાર્થના અંતર્મુખ રહ્યા કરે, ત્યારે હવે બહાર કશુંય જોવું નથી, કશું બોલવું પણ નથી. કશું સાંભળવું પણ નથી. બસ સ્વામી સ્વરૂપ માં જ રહું. આ આત્મા માં જે બ્રહ્મનાં દર્શન થશે.

પ્રસાદ કોને કહેવાય એ ખબર છે? જે પ્રસન્ન થઈને આપે એને પ્રસાદ કહેવાય. પ્રસાદનું પ્રસન્નતા. આપણે દિલ રાજી થઈ થઈને બધાને પ્રસાદ વહેંચતા એ હોય એ પ્રસન્નતા છે. પ્રસન્નતાનું બીજું નામ છે પ્રસાદ. હવે જ્યારે પ્રસાદ વહેંચતા હોય, મનમાં હોય તો બે હાથ જોડી લઈ લેવો જે આપતા હોય છે.

પ્રસાદ માં સાત્વિકતા હોય, એવો ભાવ હોય કે 'પ્રસન્નતા'ની અનુભૂતિ કરાવે, જેવું અન્ન તેવો ઓડકાર. એ શુદ્ધ અન્ન છે પવિત્ર અન્ન છે. બ્રહ્મ ભાવ નો પ્રસાદ થોડો આપે તો પણ બસ આનંદ થઈ જાય 'કૃતાર્થ થઈ ગયા.' આ જે ભાવ છે એ વિચારને, વર્તનને, વ્યવહારને બધાને પવિત્ર કરશે.

તમસો મા જ્યોતિર્ગમય.

પુરાણોમાં બ્રહ્માનું. જીવ જ્યારે પરમાત્માના નું અનુસંધાન કરે છે ત્યારે આત્મભાવ જાગૃત થાય છે. સ્વમાન તો દરેક ને પ્રિય હોય છે. મહાપુરુષો કહે છે. પોતાના સ્વરૂપની અંદર સ્વાભિમાન - સ્વમાનપૂર્વક જીવવા રાખવું છે. કોઈનું પણ અપમાનિત ના કરવું. કોઈને પરાધીન જીવન ન સ્વીકારવું એવી તાકાત પ્રભુ આપે છે. ચૈતન્ય [illegible].

તું સર્વ સંપૂર્ણ છું. [illegible] માટે કોઈના પાસે [illegible] નથી. એમ [illegible] ભૌતિક સુખો સર્વ પરાવલંબી છે. ક્યાંક ને ક્યાંક આધીન થવું પડે. પણ આત્મસુખ સ્વાવલંબી છે સ્વાધીન જ છે.

આપણે વિચારો [illegible] માં પણ [illegible] જોઈએ. [illegible] પણ પરાવલંબન, પરાધીનતા [illegible] રહેવું જ [illegible]. પરાધીનતા તો મન માં ખટકે.

[illegible] પોતાને જ સ્વમાનપૂર્વક જીવે કે તું તત્ત્વમસિ છું. સ્વાવ-લંબન [illegible] તત્ત્વમસિ છે. તું પરમાત્મા નથી. તું તો શરીર પણ નથી. આત્મા એ તારું સ્વરૂપ છે. આમ આત્મગૌરવ રાખવું. આત્મા તો તમારા માં અંદર બેઠા જ છે ને તો પછી કેમ ગભરાવું શાને? [illegible] માં [illegible]

અવસ્થામાં માણસને સહેલ રહેવું. એમ સમાજ
માં ગમે તે સ્તરે જીવતો હોય.

હું માનું છું. જાગ, જાગ, જાગ એ જગાડવા
માટે પરમાત્મા દિવ્ય મહાપુરુષો, દિવ્ય વિભૂતિ
ઓ સ્વરૂપે અવતરીને ફરતાં જ હોય છે. જે જે,
ગુણવંતો, દુર્ગુણો ના અંધકાર માં અજવાળું
ભરે. માટે સામાન્ય (ભગ) તો મહાન ગુણવંત
શરીર ના મમતા અંધકારો તોય બધાં દૂર થશે
ભીતર જાગશે. પણ પડકારને ઝીલી પહોંચશે.
વિમલ નો રોડ રસ્તામાં અટકતાં અટકતાં પડશે
છે કે ડગલે-પગલે ઠોકરે ચડાવે. એમાંથી
પાર થવાનું છે. જેઓ ત્યાં બેસશો તે
વિકૃતિઓના, વાસનાઓની, સ્વાર્થની ઠોકરે
વાગ્યા ને પડી ગયા એટલે પતન થયું.
દરેક ના જીવનમાર્ગ માં ઠોકરો નિશ્ચિત છે.

આવી વિકૃતિઓ આપણે તાત્કાલિક
ત્યાગ કરી બુદ્ધિપૂર્વક જીવીશું. હું
તો મારા સ્વરૂપમાં જ છું. કુટેવો થી દુર્ગુણ
આવશે જ નહિ. કદી અસર ન થાય. આવા
(દિવ્ય અવસ્થા ને સમજવા વાર લાગે. ફરી
મહાપુરુષ નું શરણ મળે તેમ એ જોઈએ

લાભમાં મા ભોગવિલાસ, અવસ્થામાં
સહયોગ, મૃત્યુમાં અમૃતત્વ. વેદિક
પ્રાર્થના છે. ધ્યાનીઓ ને દરરોજ હૃદયમાં
સમાવવાની. એવા ઋષિઓ ચિંતન છે આપણાં

પોતાનામાં પાછું આવવાનું. જેને કહેવાય
એક પ્રતિક્રમણ. જ્ઞાની એ મારું સ્વરૂપ છે
પહેલાં વારંવાર કરતો પછી પુરુષાર્થ આવશે.
પુરુષાર્થ એ ઈશ્વર સ્વરૂપ છે. જ્ઞાની એટલે જ
હું... આત્મા એ પરમાત્મા છે. હું પોતે જ
આ હું. એ મુક્તિ. એકદમ હળવા પ્રભુ થી
આત્મસ્વરૂપ ઈશ્વર વિશ્વાસ માં [illegible] મુક્તિમાં
અમૃતાંજનમય બોલ્યાં સાચા આવશે ત્યાં ઈશ્વર
દરેકને જ નથી. હું શરીર છું જ નહીં. સ્વ
ના આનંદ માં વિચરે છે. મારે શરીર નું
જે થવાનું હોય તે થાય.

ગુરુ તો એ જ કે જે સંસાર નહીં
પણ સંસાર ના બંધનો દૂર કરાવે.
દેહભાવના બંધનો છોડાવે અને પોતાના
નિજ સ્વરૂપ માં પાછા ને સ્થાપે છે.
215 ગુરુદેવ પરબ્રહ્મ.

પુરુષોત્તમ સદ્ગુરુ ભગવાન ના શરણોમાં
કરોડો વંદન કરું છું. સદ્ગુરુ નું નિઃસ્વાર્થ હેત
એ જ શિષ્ય નું કલ્યાણ છે. સદ્ગુરુ તો એવા
કે કોઈ શિષ્ય પાસે થી કશું કોઈ અપેક્ષા
ના રાખે. મારા શરણે આવેલાં સદ્શિષ્ય નું
પરમ કલ્યાણ એ જ સદ્ગુરુ નું કર્તવ્ય.

આવા સદ્ગુરુ પાસે થી મળેલાં
સંસ્કાર ને ઉજાગર કરવા જોઈએ. તમને જે
શ્રેષ્ઠ બોધ આપવામાં આવ્યો છે એના વડે

નું છે, અમર ફળ અમને તારા આત્મોન્નતિના માર્ગે
આપવા માટે. ઉન્નતિ કરો? સમજીએ ગાના
સદ્ગુરુ હંમેશાં શિષ્ય નું પરમ હિત થાય કરી તે
પ્રકારે જ વિચારશે. ક્યારેક લોભ, લાલચ બતાવ
કોઈને સહાય, શિક્ષા આપતા ને એમને ગુમરાહ
ના કરતાં. ગોહિમાત્માઓ તો સદ્ગુરુ નું કર્તવ્ય
કર્યું છે અસત્ય નું કર્તવ્ય! જે કંઈ પણ શકે.
નર માત્ર ગાયકવાડ આપતા જ છે. કારણ કે
સદ્ગુરુ જ્ઞાની છે, વિરક્ત છે, જ્ઞાન પણ છે એમને
શ્રોત્રીય બ્રહ્મનિષ્ઠ કહેવાય.

શિષ્ય કોને કહેવાય? એમને ગુરુ માં
પુરેપુરી શ્રદ્ધા હોવા જોઈએ. એના વિશ્વાસ, શ્રદ્ધા,
અખૂટ, અતૂટ રહે. સદ્ગુરુ ના અંતઃકરણમાં
ભાવ ના આંદોલનો એવું વાતાવરણ સર્જન શિષ્ય
ને ખેંચી લાવે. પરસ્પર ભાવ બંધન!

ગુરુ જન સ્પષ્ટ હોય. તે સમજાવીને
વાતો કરે: તમે અમારા જીવન ના અંદર કંઈ
ઉણપ દેખાય, કોઈ કમી માલુમ પડી હોય તો
એને અચૂક સુધારો જ જો. કહેવાનો મતલબ એ છે
ન બદલી જતાં. એ વિશ્વાસઘાત હોય અને શિષ્ય
ને મુક્ત બનાવે.

216 કર્મશ્રાવણાધિકારમ્

શરીર તો વ્યવહારપૂરતું સાધન છે.
મારું પોતાનું સ્વરૂપ નથી. હું પોતે જ છું
પ્રત્યગાત્મા બ્રહ્મરૂપ. એટલે ગુરુ ને કર્મશ્રાવિત

બનતું જ પડશે તે ધ્યાન-સમજણ બનાવશે.

217 સ્વભાવ ઇચ્છા માટે કરશે.

ચાર વેદનાં ચાર મહાવાક્યોનો અજવાળું વિવરણ પરમાત્મા જ છે તેણે ઉજાગર કરી બતાવ્યું. પરબ્રહ્મ ની સર્વોપરિતા સ્થાપવા પછી સ્વરૂપમાં દર્શન કર્યા કરજે.

તત્ત્વમસિ નો પ્રતિભાવ પોતાનાં અંતઃકરણ માં જ રહેલો છે. તે આત્મસ્વરૂપ છે. તેવા તત્ત્વ સુંદર પડઘાવતાં તારો, મંદિરો, મૂર્તિઓ જરૂરી છે. એકવાર તત્ત્વ ઉપદેશ પામવા પછી આત્માનુભૂતિ નિરંતર સ્વરૂપમાં જ લીન રહેજો. આ દરરોજ બને કાર્યક્રમ છે. પણ આત્મકોષનો તો વાસ્તવિક છે. આ ભાવના બંગલા કે જેમાં તારા બાળકો. શરીર એમ તેનાં બાળકો એ સમસ્ત બ્રાંતિ છે ઈશ્વર નું સ્થાન છે. તો કુલ ઈશ્વરનાં સ્થાન માંથી જ્ઞાન જે આત્મસ્વરૂપ માં સ્થિર થવાનું. કેમ રહે? શરીર માં જે રહેલ છે તે હું જ છું. ચિંતન વડે અનુભવ કર્યા કરજે. સત્ય સ્વરૂપ. એટલે સ્વરૂપમાં આવી જશે આત્મકોષમાં જ સત્ય દર્શન કર્યા કરજે. બધામાં દર્શન કરજે.

218 સિદ્ધાંત સુમિરણ

પૂર્ણ બ્રહ્મ સાકાર વ્યાપક છે - એનાં ગુણગાન બ્રહ્મસ્વરૂપ છે. આપણો સત્ય

બ્રહ્મદર્શન જ કરાવી શકે. 'પ્રજ્ઞાન' એટલે જેના દ્વારે પ્રથમ પ્રકારનું 'ઉત્પત્તિમાં ઉત્કૃષ્ટ જ્ઞાન છે એ ~~ત~~ પ્રજ્ઞાનમ્ બ્રહ્મ છે. પ્ર એ ઉપસર્ગ છે. જેના દ્વારે વિશેષ પ્રકારનું જ્ઞાન છે. બ્રહ્મજ્ઞાન જેણે આત્મ અવસ્થા, આત્મ સિદ્ધાંત પ્રાપ્ત કરી લીધાં છે. ઉત્તમ અનુભવ-અવસ્થામાં અદ્વૈત સ્થિર છે. ત્યારે વૈકુંઠમ્ સુખસાગરમ્. આત્મ અવસ્થા તો ચંદ્રસ્વરૂપ છે. સૂર્ય તો ખૂબ જ્યોતિમાન છે. ચંદ્રમાં શીતળતા છે, શાંતતા છે. સદ્ગુરુમાં સૂર્ય-બ્રહ્મ પ્રકટ છે. પ્રજ્વલમાન છે. પરમાત્મા અતિ તેજસ્વી છે. એમના સામે જોવાનું મુશ્કેલ છે માટે સદ્ગુરુ જે ચંદ્ર સમાન શીતળ છે તેઓ પરમાત્મા માંથી જ પ્રકાશ મેળવી રહ્યા છે તેઓ પરમાત્માનો પ્રકાશ આપણને શીતળ-શાંતતા આપીને આપે છે તેથી તે સહજ બની જાય છે. એટલે તેમને ચંદ્ર સ્વરૂપ કહ્યા. તેઓ પૂર્ણચંદ્ર પૂનમરૂપે શોભતા છે. ચંદ્ર એ આપણા મનનું પ્રતીક છે. તેને શાંત કરવા સદ્ગુરુને ~~મન~~ મન અર્પણ કરી દેવું એટલે મન શાંત થતું જાય. ચંદ્રરૂપ થઈ દર્શન નિરાધાર માટે ધ્યાનપૂજન-ગુરુપૂજન કરવું. એ આપણા બુદ્ધિને નિર્મળ કરી વિકસાવે. વિકારી બુદ્ધિ પરમાત્માને પામતા જ નથી. જ્યારે સદ્ગુરુ-જ્ઞાન સમજણ ઉજાગર કરે છે. આત્મસ્વરૂપના પ્રકાશિત કરાવે એ જ સાચા સદ્ગુરુ.

219 ગુરુદેવો મહેરબાન:

શંભાસ ફલાણાતમ ફરેલા હેલા કોડર

સદ્ગુરુ પોતાનાં આશ્રિતો માં સાધના નો જોમ ભરાવે. આશ્રિતો નાં કારણે ગુરુ મહારાજ નાં સદ્ગુણો નું સિંચન થયા કરે. જેનાં આશ્રિતો માં ક્ષત્રિય એવાં જેવા ઘડશે. સદ્ગુરુ ના પુરુષાર્થ જ છે ઉત્સાહવર્ધક મહત્વ ચતુ: ફલાદ. એ તો ધર્મ, અર્થ, કામ, મોક્ષ ચારેય ફળ આપનાર ... મળ ન રહે. કલ્યાણ સાતે, સાધના રહે અને સાથે. એવા એમને નમસ્કાર. પ્રાર્થના સ્તુતિ: એવાં દેવો પણ એમને પ્રાર્થના કરતા હોય તો જીવન માં આપણો અભ્યુદય થાય, ઉત્થાન થાય. પતન ન થાય.

220 બ્રહ્મખુમારી.

આમ સદ્ગુરુ ના સ્તુતિ એટલે બ્રહ્મપૂજન પણ સમર્પિત થઈ જ જવાનું. પછી અલૌકિક આનંદ સહજ રહ્યા જ કરશે. સહેજ પ્રમાદ નિરવધિ ભાવે દ્વારકાનાથ ને સમર્પણ ભાવના સ્થિર રાખતાં એ સદ્ગુરુ કૃપા કરે છતાં અહંકારના માટે વિસરામ ~~સુકૃત~~ ગુરુ ... અરે. બ્રહ્મ માં શું મળવું? બ્રહ્માનંદમાં ગરકી જવાય. બ્રહ્મના આનંદ મળશે! એ સ્વીકાર વિકિરણ ન થાય ના સ્વીકાર છૂટે

બોલો બ્રહ્મ ખુમારી - - - ની ઉપર. સ્વરૂપ ના અંદર, પોતાના આત્મા ના આનંદ ની

અંદર રહેલું છે. કે બ્રહ્માનંદ. બ્રહ્મનું સ્વરૂપ, હું જ બ્રહ્મ છું. બ્રહ્માનંદ એ કેમ? કે તેના પછી જ આત્માનુભૂતિ. પણ કામ કરવાથી ના જરૂર ના પડે. તેના ખુમારી રહેતો નથી અવિ-ભર રટણ કરે એક જ વાર એને પ્રાપ્ત કરી લેજે ઈશ્વર પ્રતિપાદ્ય આનંદાનુપરિપૂર્ણ:

સમર્પિત થઈને સેવાઓને ઈશ્વર કરતા આનંદનાં આંસુ સ્હેજે વહી જશે. ~~...~~ એને રોકો નહીં રોકો એનાથી એમનાં ચરણકમળ પર અભિષેક કરું છું એવા ભાવથી ઈશ્વર કરજે.

221 પરમહિતકારી

અત્યાર સુધી રોજ પાઠ કર્યો પણ પોપટની જેમ રટણ કર્યું. કશુંય ન સમજ્યા. પરંતુ હવે આનંદિત, સત્સંગ પામ્યા. કૃપા થઈ! હવે આપણે જઈએ પહેલા બ્રહ્માનગર માં. આપણે કૃતાર્થ થયા.

કૃતાર્થોહમ કૃતાર્થોહમ, કૃતાર્થોહમ નાસ્તિ સંશય.

બસ હવે મને કોઈ શંકા નથી રહી - હું તો કૃતાર્થ થઈ ગયો. કેટલા અહલાદ કરો? ~~...~~ અમારા વિચારમાં કે હવે રહેલી શંકા રહી જ નથી. જીવન ના એક પરિપૂર્ણતા પ્રાપ્ત કરજે જો આપણા બધા શક્તિ, કિંમત, મિલકત આપના કોઈ એવા ના ઉપકાર ફર રીતે ભૂલો છો?

પ્રતિ ઉપકાર કરો કરતા... અમુક કોઈ ~~...~~

ગ. સફલ મન મોરા.
ભગવાન પોતે બોલ્યા છે કે કેટલા જન્મ બદલો
વાળી શકું? થોડી વખત પણ ફેરવ, માયુ ચુકી
પણ જાય કે આવો ગજર પણ ન કરી શકીએ
ઘરકામ ના ઉપાસના એટલાં વિશ્વાસથી
કરાવે, કે ભક્ત આપ મને તારશો.
વિશ્વેશ પાદાબ્જ દિઈ જોડી.
આ સંસાર પાર ઉતરવાને જોડી.
ન મળે આકુળ અવસરો જેગાયા. હવે થયું
પૂરું નમાવું. જગત નું જીવન નાટક. ધારે ત્યારે
સમર્પિત વિચાર પ્રેમ, ભક્તિ અને વિશ્વાસ
કેળવેલ ના ગણે. કલાક ને કલાક ધ્યાનહરણી
અંદર ભેદ ભાવ એટલે વિશ્વાસ ઉગ્ગ મન
શુદ્ધતા તૂટે. માટે સર્વસ્વ સર્વસ્વ ને
સમર્પણ. સર્વસ્વ આપ જ છો. શું આપું
રહ્યું. મારું તન, મન, ધન આપ જ છો.
જુદાં જ કેમ રહેવા પડે? તાદાત્મ્ય જ
થઇ ગયા. એ મારું જ સ્વરૂપ છે. એવા
અનુભવ કરજો. એ દૃષ્ટા થી પોતાની
અનોખા પણ ભૂલ જશો. અદ્વૈત આવી
ગયું. કોઈ ભેદ નહીં, વિચારભેદ નહીં, મનભેદ
નહીં, વ્યવહાર ભેદ નહીં. એટલે થવાશે પછી
કૈંકર્યતાતમ્.
જેને બ્રહ્માનંદ પામ્યા હોય એને
શરીરનાં બધા જ ભાવો- દિવ્યાદિવ્ય. હું આ

હેતુ નથી. સઘળું પ્રકાશ અમિત થઈ જ ગયેલ
એવા સાક્ષાત્કાર સર્વત્ર પ્રકાશ સ્વરૂપમયતાએ.

34. નામીનાં અધિકારતા

હે અમારા પરમાત્મા પરમાત્મા અવધૂત
આપનાં ચરણોમાં અમારા કોટી કોટી વંદન
અનંત ગુણગણ પાવન પાપ: આપનો આભાર માનવો
છે. અમે પાપમાંથી મુક્ત થયા છીએ. બાકી પાપ-
-ચાર જીવનમાં અકૃત્રિમ થતાં જ હતાં હોત.
આપનાં દર્શન માત્રથી, સંગ-સહવાસ માત્રથી અમારું
પાપ બળી ગયેલાં આપ સર્વ પરમાત્મા છો, શુદ્ધ
આત્મા છો. કરુણા સાગર, ને પડવા આપ મુક્ત
કરો છો. આપ નિજાનંદ સ્વરૂપ છો. સર્વ નાર્યો
માં સર્વોપરી છો. માતા પિતા ગંગા ગોમતી. બાળક
ને માફ કરી રાખે તેમ આપ અમારા જીવો
નાં પાપોથી મુક્ત કરો છો.
કોઈ શંકા નથી. અમારા સર્વ કર્મો ને
આપ દૂર કરનારા છો. દુર્ગતિ ને. પ્રભુ તમે
મારા હૃદયમાં જ બેઠેલા છો. એવું ભાન
મને સહજ થઈ ગયેલ એવા આનંદ સહિત
વંદન કરી શકીએ.
પ્રાર્થના કરું છું કે આપની, અમારા નાદાન હોઈ
તો સર્વ માફ કરે, ગુરુજી મને હંમેશા આપના
સાનિધ્યમાં રાખજો. અમે તમારા જ બાળક છીએ.
અમારામાં જે કંઈ અજ્ઞાન, પાપવૃત્તિ છે એને
દૂર કરો કે નાસ્તિકતા આપના પાપ નાશ.

સુખદમ્ તરંગો. આપ એવું સુખ આપનારા
-આ સૃષ્ટિ નું પરમ એવંડ નાટક પરમાત્મા આપ
છો. અંગદ્વતમ્. એટલે બહાર દેખાતા આપની
રચના માં ઝાંખી જોડી ઊભી રહેલી છે.
તારકૂટાં પુષ્પમ્. એવા આપ સર્વે તારો
નાં પાપો ના પાપ ફક્ત દૂર કરી આપનારા છો.
આપ ત્રિગામ નગર અધિપતિ છો આપને
વંદન. આપ અમારા હૃદય માં જ રહેજો સદા.
આપ તો આકાશ પરબ્રહ્મ સ્વરૂપ છો અને આપ
મારા માં બિરાજો છો. આ જ વાત એટલા પુનિ-
ત થઈ ગઈ, એટલા બહાર દૂર થઈ ગઈ
કે પછી હૃદયમાં, મન માં બીજુ કોઈ ને સ્થાન
જ ન મળે. ભગવાન શિવ તો જ બીજો બેસશે.
માટે હૃદય માં કે મન માં જ્યારે બીજું કોઈ બેસી
જાય બીજું કાંઈપણ વસ્તુ માંડે ત્યારે સમજી
લેજો કે પરમાત્માને નહિ જાકારો આપેલો છે.
માટે સતત સ્મરણાત્મક દર્શનાત્મક, ચિંતનાત્મક
પરમાત્માને હૃદયમાં રાખજો એટલે બીજું કાંઈ
અંદર ન પેસે. પાંજરા પોપટો છો કે પરમાત્મા
કોઈપણ વૃત્તિથી, કોઈપણ વિચાર થી, સહેજ પણ
તમને અળગા થી અળગાં ન થઈશે. વૃત્તિથી
કે શરીર થી કે મનથી કે મન ના વિચારો થી
અમારે ફરવાનું ના મળશો. ભગવાન સાથે જ
રાખજો. અમારી જોડે જ રહેજો. હું શિવદાસ
મારામાં જ આપ છો એવો મારા બહાર વૃત્તિએ

આપણામાં છે. પછી વૃત્તિઓને ક્યાંય ભટકવા-
દેવાની જરૂર. એટલે પછી બધું શાંત - સ્થિર.
સ્વાત્મામાં. ફક્ત પોતાના સ્વરૂપને જાણી લઈ
કોઈ વ્યાપાર કરવો પડતો નથી કેમ!
સિંધુ-બિંદુનો પાઠ. એટલે સંસારને-
ત્યાગ ના કરતા આપણા હૃદય સંસારનો. મારા
હૃદયમાં જ્યારે આવતું પ્રત્યક્ષ પરમાત્માનું
સ્વરૂપ દેખાતું કે ત્યારે બીજું કંઈ ન ભાવે.
આપ ગગનસદૃશ છો. આપ અગાધ છો,
અફાટ અને ન પહોંચી શકાય. પરમાત્મા
ઇન્દ્રિયોના વિષય જ નથી. પામવું હોય તો
શરણાગતિ એ જ ઉપાય. જીવાત્મામાંથી પોતાથી
તેનો પ્રત્યક્ષ થશે. ક્યાં શોધવા છે. હૃદય
માં જ છે. ક્યાં બહાર ભટકવાની જરૂર? આંખ
બંધ કરો હો. સ્થિર થઈ જાઓ. અંતરે ક્યાં
બોલાવવાની જરૂર પડે?
'ત્યારે શું ગાયું તમારું જોર'
'સ્વાત્મામાં તે કૃષ્ણના છે વિમલરૂપ નીરખું
35 આકાશ અદ્ભુત નું આયું'
એટલે પછી વૃત્તિઓ ક્યાં જ નથી. એ
વૃત્તિઓ બિચારી જેમ અટકે એટલે મન ઊભું
રહે જ નહીં. આત્માના પરિચયથી,
આત્માને જાણીને એવું એક મારું સ્વરૂપ!
જ્યાં વૃત્તિઓ પોતામાં જ સ્થિર થઈ જશે
પછી કોઈ પ્રશ્નસંશય, વિકલ્પ, કોઈ પણ જાતના

કોઈના અવાજમાં મારું રૂપ જ શોધતો નથી, આત્મ-
-સ્વરૂપ ભટકતા મન જેમ શાકભાજી પાણી શા
ઉપયોગે અને મેળો, દંડ, ફૂવારો બહુ આવે!
આ મનોવૃત્તિઓ જ્યારે પરમાત્માને
છોડીને બહાર ભટકતી રહે ત્યારે ત્યારે એ
ભગવાન પાછા ફરે! બધુ થઈ ગયેલ કેમ?
મનોવૃત્તિ બહાર ભટકતી ગઈ નથી. પછી
એ મન ભગવાન મહાને શ્વાસમાં માં બેસાડે.
મનોવૃત્તિ રસ ભટકતું મન ભવ બનાને મૂકે
દુરાચારમાં, પશુયોનિમાં, પ્રેતયોનિમાં, નરકમાં,
સ્વર્ગમાં, પણ જેના ચૈતન્યસ્વરૂપની સ્થિતિ
હૃદયમાં સ્થિર થાય ત્યારે એને આનંદ
પ્રાપ્ત થાય અને પોતે આનંદસ્વરૂપ બને છે.
હરિઃશરણં મ નિર્મળ.
પરમાત્મા નિર્મળ છે. સ્વચ્છ પણ પરિશુદ્ધ
છે, પવિત્ર છે. માટે
નાહી સ્નાનોમાં સહકાર્યમાં રહી વિચારે.
જંગલમાં, બગીચામાં સ્નાન જેવું ભલું
કશું જ પવિત્ર નથી. અને સ્નાન તો માણસ
ને, નાના વિચારોને, વૃત્તિઓને પણ પવિત્ર
બનાવે છે. માટે સ્નાન ને પ્રાધાન્ય આપવું.
ભગવાન વિચારોને જગાવે, તારું મન એટલે
આધ્યાત્મિક એ જ્ઞાનશક્તિ ખૂલે ત્યારથી
એ સામાન્ય વિષયોને ભૂલતો કે એ
ખોટું છે એ તો વિનાશના છે.

નમો પાર્શ્વનાથ ચિંતામણ ઘોઘાનાથાય શ નમઃ.
નો સંબંધ મોટામાં મોટો કેવો છે? કે
જેણે રાખું છે તેના પાસે શણગાર છે આરાધક
નો વિવેક કરીને ત્યારે કહેવાય ભિનેગ્રી. એ
પાંચેય ફરે પાવન બનાવે, સદ્ગતિ આપે
દુરાચાર ઘર અપનાવે છે. આવા પાંચેયના
ગાન વડે જ પૂરા થાય.

આજ લગ્નનો માર્ગ વિકૃતિઓ,
વાસનાઓના અંદર સંસારના દુઃખમાં
અંતરાગાહીઓ દૂર કરે - શરીર - ઇન્દ્રિયો
ના ભોગ - વિલાસમાં બધુંય રહે તેથી એ
આત્મભાવ નથી?

પણ સતરંજમાં નડતર એમ હોવાથી
એમના વૃત્તિઓ પછી પાંચેય થાય અને
ભરજો. અરે હું આત્મા છું! સંસાર - વિલાસ
ના વૃત્તિઓ કલ્યાણ આત્મા સુધી પહોંચતા
જ નહે. આવા અનેક આચારો આ જીવ
એમને આતમા પાસે પડેલાં હોય છે. અરે
આતમા નાહીં ઉડાડી ગયો. કચરો પડેલો
હોય ત્યાં ભોગીલ આતમને કચરો કૂડો ભરી
મનોમનમાં કચરાનો પડદો નાખી ઉતરડો.

આ વાતને કિંમત નથી, એવી અસલ
આવે કે બાળ સતરંજમાં ભાઉ, રમતા હું!
મહાભારતના પાત્ર છે રાજા! ભગવા
ફંટેલો મોહનિદ્રામાંથી? આ સતરંજ,

પવિત્ર સ્થાન કે કેવલ શાન્તમૂર્તિ એવા રહેવા નથી પડતા. અને જો સંજોગ થયા તો મહાભિનિષ્ક્રમણ! પ્રીતિઓ ત્યાગ આપણને મીઠ કરશે, ~~ઉદાસ~~ ઉદાસીને શા માટે કરવું ઊઠે છે તું આ બધા બળી બહાર ફરવું, દિગંબરોને લાભ જ જશે માટે સાવધાન

પરાક્રમ કરીએ રહીને, બોલાવીએ ઈશ્વરને ભલા, પણ પરાક્રમનાં દર્શન થાય છે ભલા? કરો છો ભલા? અનુભૂતિ થાય છે ભલી? ત્યાં પહોંચવાનું છે.

સ્તુતિનાં શબ્દો મહાપુરુષોએ ખૂબ જ ઊંચાણ ભર્યા અને ભક્તિથી દુનિયાભરને ઉજાળ્યાં છે, ગાજતાં કર્યાં છે. એમાં કાંઈ ખોટું પણું નથી.

દુનિયા નિર્મળ કરો, જય મહારાજ! એમાં જ દુનિયા આગળ આવી કરતાં નથી આવડતું. એ અંગે ફેમ કરવું એ આપણે ગુજરાત ઓળખાય પડતા નથી. શું માગવું અને શું ન માંગવું એ જ આવડતું નથી. એમ કરો. મારું જેમાં કલ્યાણ હોય એવું મને આપો.

સમજાય છે નિરાંતે.

જીવનસ્વરૂપ પરાક્રમ, મને તો માંગતાં આવડતું નથી. મારું કલ્યાણ જ આપો. આમ નિર્મળ ભાવથી પરાક્રમને વંદન કરીએ.

અભ્યાસમાં, પરીક્ષાઓમાં અભ્યાસ માં ભાગ
પડકાર કરે, પછી સેવા કરે, સેવા કર્યા પછી
નિરાંતે ભોજન કરે. આ એનો ક્રમ છે. તો
'ઉપદેશકાંતિ ને સાર'
એ જરૂર ઉપદેશ આપશે, જરૂર સત્સંગ કરાવશે
બેસો સત્સંગ કરી લઈએ.
સાંભળ.
જે શ્રાવકો છે, આદરણીયો છે એ બધું જ
આપશે. પણ એમના પાસે આરતી નિમંત્રણ
ના જવું પડે. - 'ગાઈએ સાંભળવાનું'
ગુરુજી નાં દર્શ, રાજકારણ, મંદિર ભાવ ક્રાંતિ
ના જવાબ ઉત્સવ મહત્ત્વ પણ આપનારને.
પરાં, પુરાણાં, ફળ, ત્યાગ
ફેરફાર લઈને આવે. આગે ગુરુ ના રાજ્યા
કબાટ ત્યાં.
ઉપદેશકાંતિ.
અને ઉપદેશ આપે ગુરુજી. સાચેસાચા
બતાવ્યા છે. એ સદ્ગુરુ બ્રહ્મણાના જ બોધ કરે.
નિયમિત ગુરુજનો
નિમંત્રણ કોઈ, ~~સંતોને~~ એમના માં ના
નિમંત્રણ છે જ. પણ આપણને પુણ્યાર્જન
બનાવે: આપણ ઉદર વિશ્વાસમાં જ એ બારાજે
હવે જેમને ભોજનમાં રોટલાં ના રહ્યાં.
સ્તુતિ કરે, દાતણ કરે, રોજ નિત્યપાઠ કરે,
એમાંનું વિભાગોમાં અધ્યાપકોનાં શ્રીયુત

સ્વાત્મનિરીક્ષણ

સ્વપ્નમાં સદ્ગુરુઓને રડતાં, રમતાં, ઊંઘતાં ફરતા ફરતાં એ ગુરુજી આપણા હૃદયમાં આવી બેઠા. દર્શનમાં તો મિત્રો પ્રભુ ઉચ્ચારતાં જ હોય. કિનારે ઊભા રહીને અંદર જોઈએ આપણને એ પહોંચાડે છે. ભારે મોટું હોય પ્રભુ રાજેશ્વર, જેને એક જગ્યા સમાવી છે. આ બધું સમુદ્રમંથન, સાગર-મંથન શું સમજવા?

નામસ્મરણ ગુરુકૃપા સુવિચારવૃત્તિ.

આપણા શાંત સુવિચારવૃત્તિ છે. અમારી વૃત્તિઓને પણ શાંત અને સુવિચાર કરી આપ્યા કે નિયમનું તપસ્વરૂપ

આમારા સદ્ગુરુ ને માટે આપ તપસ્વરૂપ છો અને પૂજ્ય છો. વંદન કરીએ.

36 સૂરતારજ ના સાચા સંગાથ.

સ્વરૂપમાં એવડા શક્તિ છે એવડી બધી આપવાદતાં છે કે સદ્ગુરુ સ્વરૂપને પોતાના હૃદયમાં પોતાનાં અંતઃકરણમાં સ્થાન આપી બેસાડ્યા છે. સ્વામી દેવો નામે પ્રભુ. પ્રભુ પ્રણિપાત!

હે નિશ્ચિંત છું. તમે મારામાં જ રહેજો. મારું મન મારી વિચારવૃત્તિઓ કેળવણી અર્થે ભલે ભલે આપણામાં જ રહે.

આત્મવિશ્વાસ છે તે મારા હૃદયમાં વિરાજે

છે. એટલે મને પણ આત્માનું સાચું સ્વરૂપ
લાગ્યા જ છે ભગવાન છે મને આપશે-
મને મળવાનું જ છે. આવા દૃઢતાપૂર્વક
આપણને શું વિચાર થઈશે, ગંભીર થઈશે.
ક્યારેય એવા કુવિચાર ન કરી
બેસતાં કે આત્માને ક્યાંથી મળે? આવા
બહુમાનપૂર્વક તેને જ માગવાનું પોતે એને
પોતાના મનમાં નિર્ણય બનાવી દેવાં હોય
છે, આમ તો કેવાં ભગવાન મળવાના હતા?
આપણે કેવાં સ્થાન બનાવ્યું હતું? આવું આવું
તો પૂછાય કે એમને પણ ન વિચારશો.
મારા હૃદયમાં જ બેઠેલા છે, મારી
સાથે સદૈવ છે મારાથી ક્યારેય દૂર હોતાં જ
નથી આવો દૃઢ સંકલ્પ રાખજે જ. પણ
દૂર થઈ ભોળાભાવે કે હું પણ કારણવશ
સર્વેશ્વર મારે ત્યાં પધારજો! ભોળાભોળા
કેટલા સમય બાદ કારણ થઈ આવે તો?
જેના હૃદયમાં કરે, જેના માતા-પાર્વતી કરે તે
પરમેશ્વર પણ ત્યારે જ પધારે શકે. બસ,
હૃદયમાં જેવાં ભાવ કરીએ, એવા મહારાજ
ત્યાં દર્શન થશે. એના સતત આત્મામાં
વિચારી હોય તો ક્યારેય પાપ આપણી
નજીક આવી જ નહીં શકે. પાપને દૂર
રાખવા માટે પણ પરમાત્માને ભજી અને
પાપ ને ત્યજો.

હરિશ્ચંદ્ર મિ. મારા હૃદયમાંજ બેઠેલાં છે,
આપણાં કરેલા કર્મો, આપણામાં કરેલા કર્મ
અજ્ઞાત વાસનાઓ કરેલ ત્યારે તેમજ બીજા
પાપ વિકાર રહેલું છે, આપણાંદેહ અનુભવ
માં આવે છે. મનના અંદરના રાગ
કામનાઓ. સંશયો, સ્તુતિ વડે મનોબળ
વધે આત્મબળ પ્રગટે છે. એ માટે હૃદય
માં સતત સાનિધ્ય કેળવવા જ ભાવના,
નાનુ બાળક, બાળકબુદ્ધિથી ઘરની
અંદર કાંકરા ભરે, કચરાથી, કાંટો, કાંટા
બહુ બધા બધા કરે બાપ - માતા-પિતા
એ બધું ભૂલી સમજે કે કચરો ખાવ્યો છે
અને ગોબરો થયો છે. એ બધો કચરો
બહાર ફેંકે, ફેંકાવી દે અને શોભા કરીને
મૂકે. એવા હરિશ્ચંદ્ર મિ. મારા હૃદયમાં
બિરાજેલાં છે અનેક દુ:ખ પીવડાવ્યા કરે.
બસ એવા ઉદ્દેશ આપણાંને ખુબ બળ
આપો છે. હૃદયમાં બિરાજેલાં એવટે?
જેમ દૂધમાં દર કોઈક જ નો અભ્યાસ
લેવા. તેને અનુભૂતિ થઈ ગઈ તેમજ
સ્તુતિ કરી કોઈને. વિષમ પરિસ્થિતિમાં
ટકાવી રાખે તો પણ પ્રાર્થના જ કરવાની માત્ર
કે આપ પધારો, હું નાથ આપ પધારો.
આપ પ્રગટ થાવ, બસ.
શરણાગતિ દ્વારા વિનમ્રતા દીપજ્યોતિ નમોસ્તુતે.

ત્ર્યંબક નિરંજન ભગવાન ને પ્રાર્થના કરીએ, કે અમારા હૃદય ના અંદર પ્રકાશ કરો. ખાસ તો, કોઈ ના પ્રત્યે દ્વેષભાવ રહે નહીં, કોઈના પ્રત્યે દુશ્મન શત્રુભાવ રહે નહીં, આપણો પ્રકાશ અમને સૌના પ્રત્યે કેવળ સદ્ભાવ કેળવવાના બુદ્ધિ ~~આપ~~, આપો! રૂડું નું કરો કલ્યાણ.

કોઈ શત્રુ નથી, કોઈ વેરી નથી, મન માં કિંચિત પણ દ્વેષ ન થાય. હવે કોઈ પ્રત્યે રાગ-દ્વેષ ન થાય. આમ નિર્મળતા આવે.

કાયર નર નું નહીં એવા કામ,
શૂરવીર નો આરંભે સંગ્રામ.

એટલે કે ભક્તિમાર્ગ માં શૂરવીર થવો જોઈએ. સત્સંગમાં, ભક્તિમાં, સેવામાં કે ધ્યાનમાં જોઈએ એ જ આપણો સંઘર્ષ કરી શકે.

સંઘર્ષ એટલે જ સંસ્કાર. માટે રાગ-દ્વેષ દૂર કરીને હૃદય-અંતઃકરણ શુદ્ધ કરીને ભગવાન ને સ્વાગત દઈએ એટલે પછી જીવન માં નિરાંત આવશે. ઉત્તમ આચરણ રહેવાનું કે કદાચિત પણ ખોટો વિચાર, કુવિચાર કે કુકર્મ શરીર માં, મન માં આવશે તો પછી અંદર બેઠેલા મહારાજ જગન્નાથ જાગશે. એને સાવધ રહેવા, નિર્મળ રહેવા માટે સતત સત્સંગ અને સ્મરણ કર્યા કરજો.

37 જેવું કહેશો તેવું કરવું છે.

હૃદય માં ભગવાન, પરમાત્મા બેઠા છે.

એવું જે સતત રાખે છે તે જ પાપથી બચી
શકે છે. સદાય જેવાં સુંદર દેખાવો બહાર છે
તેવાં સુંદર અંતર. સદ્ગુણ-ચંદન કરવાનો
ધ્યેય જીવનમાં મળાવે છે, મન ને દુરાચાર માંથી
પાછું વાળી સ્વરૂપ પરમાત્મા માં સ્થાપના કરીને
મન ને આત્મા માં રાખી, આત્મા ને હૃદયમાં
બેસાડી, આત્મામાં દર્શન કરી જીવવાની તૈયારી
રાખવી. જેણે આત્માનુસંધાન કર્યું છે તે
સતત કરુણા હૃદયમાં નાર સ્થાપે, હૃદયની
અંદર દર્શન કરે. હૃદયમાં પરમાત્મા બિરાજમાન-
-પણે બિરાજેલાં છે. જાણે હૃદય આખું
આમ કરીને ગોપિકાઓએ પણ પરમાત્માને
આવકાર આપ્યો, સત્કાર કર્યો, સ્વાગત કર્યું
કે હરિ સ્વાગતમ્ છે. મારા હૃદયમાં આપને આપ
બિરાજો. આપનાર ઉંચા સિંહાસન, આપશ્રી હૃદય
ભાવ હૃદયમાં બોલતો જ રહું.
પણ કેવા ભાવથી? વિમલ, નિષ્કુલ
નિર્મળ હોય. આપ પરમ પવિત્ર છો, પરમ-પાવન
છો. કરુણામય છો આપ મારા હૃદયમાં બેસી
મારા અંતઃકરણને નિર્મળ કરી દો. એ
ગોપિકાઓને શાંત-નિર્મળ કરશે.
આ ગોપિકાઓ આપણને નિર્મળ કરવા
શાંત કરવા સક્ષમ નથી. ગોપિકાઓ જાય ત્યારે
નિર્મળ થાય, ગોપિકાઓ જાય ત્યારે જાય ત્યાં
ઉદ્ધાર થાય, જાય ત્યારે મન ના દિશા ~~[illegible]~~

અહંભાવ છે એટલે જ સત્સંગ સતત
કરવાની આવશ્યકતા છે. એકવાર મન એટલું
સ્વરૂપ પરમાત્મા ના અંદર જ લીન રહે ત્યારે
નિર્મળ મન થશે.

મારું મન લાખો માં રાચતું છે, મારે મરજીવા
થઈને મળવું છે.

મરજીવા એમ ને એમ થવાશે?
માયા આદિ વિકાર વચ્ચે, આ ભક્તિ સંપાદન નહીં
થઈ શકે ના.

સત્સંગ અને ભક્તિ એમ ને એમ નથી થતી.
ઘણા વ્યવહારો છોડીને આવવું પડે, ઘરનાં
સગાનાં બધા કલેશો બહાર ન કરી છોડીને
આવવું પડે પછી?

આવો, મહારાજ ને ભજીએ, દર્શન, સત્સંગ
કરીએ તો આપણું પરમ કલ્યાણ થશે,
આપણું જીવન પછી જીવવા જેવું લાગશે.
જીવન નો આનંદ આવશે. મહારાજ આવશે.
એ તો નિર્મળ-સ્વરૂપ છે દાસના દાસ ઉપર
માટે નિર્મળ ભાવથી, મન ના સંપૂર્ણ ભાવથી
એ ભગવાન ને ભજીએ. બધી ચિંતાઓ
છોડીએ એટલે જરૂર કૃપા કરશે. પડખે
આવીને ઊભા રહેશે. એ તો કરુણા-ઉદાર છે.

આપ મારા હૃદય માં પધાર્યા એટલા સમય
મારું હૃદય નાચી ઊઠ્યું ગયું! હવે તો પાપ ના
થાય, ખોટાં કરમ તો ના થાય. એટલે શાંતિ

આવતા મટે. ઇંડાકે આવે.

વારંવાર ~~જાય~~ પાછો ત્યાગ માં જાય, ફરી પાછો ઇંડાકે આવે. એ જીવ અશાંત છે, અધીરો છે. આવો સરસ ઇંડાફોડ પ્રસાદ ન રહે. સંસાર માં ત્યાગ ને જરૂર શકતો નથી એવો આવા સિદ્ધ-મહાપુરુષોની, સ્વરૂપની છોડ મટે પ્રભુ ઉપયોગ કરતો નથી. સંસારની અંદર ડૂબકી ~~..~~ ખાધા જ કરે!

આ નરસ્વરૂપ પરમાત્મા સૌના માટે છે તે સહુ જ માનવા હોય છે. એ જ કૃપા છે.

શાંતં શ્રી સંતરામં
શાન્તં શ્રી શાન્તિલાલં

ઘર માં પૈસો, સુવિધાઓ હોય પણ ખરી અશાંતિ, કલેશ, ઝઘડા અને અજંપા ભરપૂર. તો શાંતિ માં ગરીબ થઈ ગયા! ભગવાન પાસે પ્રાર્થના કરીએ. ભગવાન શાંતિ આપો. ભગવાન આપે કે તે મારે આંગણે તું આવજો છું તો તિહજ. એ તો પૂર્ણ શાંતિ-સ્વરૂપ સ્વામી. એના શાંતિ વૈભવ માં ઝીરો બોલ્ડ હોય. એ તો અખૂટ છે એટલો બધો વૈભવ. નિરાંત નો, આનંદનો, સુખનો, શાંતિનો! અનંત વૈભવ આવા પરમાત્માની પાસે જ હોય એને વંદન કરવા ના દુરાગ્રહ ત્યાગ, હૃદે સમર્પિત થઈ જઈએ. એવા દિવ્યસ્વરૂપ નિત્યશાંતિ માં દર્શન કરે. શાંતિ

મળતો. શાંતિના ઠેકેદારો ભાગી ગયેલા.
મન માં નિરાંત હોય, શાંતિ હોય, વિચારો આવે
નહીં, ઇર્ષા થાય નહીં, દુઃખ આવે નહીં તો
કેટલો આનંદ થાય કે હાશ, જીવન કેટલું સરસ
કે આધારિત છે, કોઈ દિવસ માંદા પડીએ ને દુઃખ
થવાનું નહીં. એ પરમાત્મા ની પ્રસાદી!
એ આધ્યાત્મ ને પામવા જેવું છે!

38 ગુરુ ને વારંવાર વંદજો.

અધ્યાત્મના ઉચ્ચ પરમ ગુરુ પરમાત્મા
સ્વયં આપણા જીવનના ઉદ્ધારક બન્યા છે.
એટલે આપણું આત્મિક જીવન હોઈ.
મન મંદિરમાં નામ સ્મરણ રે.

મન મંદિરમાં એટલે બહુ જ આનંદ આવ્યું.
હવે અમારા પ્રાણ છે, અમને કંઈ મળી
આપો, ભગવાન ને દિશા આપે અમે જુદાઈ
મહાશે, અહંકારને હારશે એટલે હવે બહુ
આશાનું પાલન એ જ થાય. એટલે
મન શાંત થશે. હૃદયમાં ભાવો અને
ભાવનાઓ બહુ સ્વચ્છ થાય. સંપૂર્ણ
અનુશાસન માં બહુ એટલે આપણા
ઉપર નિર્ભર છે. હવે તારા મન નું કહેવું
થાય, ગુરુને વાચને કરજો.

સ્વતંત્રતા

સ્વતંત્રતા કેમ સચવાય? શરીરના સ્વસ્થતા
આવે ત્યારે. વિચારના, મનના ભાવ પણ?

શરીરના શિખરના આવે. ત્યારેજ સ્વાત્માની
તરફ આગળ વધી શકાય છે. આત્મતત્વ
એ પોતાનું સ્વરૂપ છે અને માનવજીવનનાં
ધ્યેયનું પરમ લક્ષ છે. 'આત્માને જાણો' બધા
મહાત્માઓએ વેદો એ જ વાત કરી છે.
તત્વમસિ, અહમ્ બ્રહ્માસ્મિ શ્રીસંતે મેં
મારા હૃદયમાં પણ આપ જ બેઠેલા છો.
મહારાજે કહ્યું ચૈતન્ય શિવાય મહેલ?
જો આપણાં શરીર માં છે એમ દૃઢ નિશ્ચય
કરી લઈએ. હવે આગળ નક્કી, પહેલાં તો નક્કી
છે જ. કેવું આગળ વધીએ ગયા
પછી શું આવે? આત્માના જ પ્રતીકો
પુષ્પ, ચંદન, દીવાન અને શિવાનું સતત
ધારણા કરે એ જ ભગવાન બીજી તો બાવરજ્ઞ
-પાદ છે નહીં.

શાસ્ત્રોનો નિયમ છે કે તમે જેની
ઉપાસના કરો એવા ગુણો, સદ્ગુણો એ
તમારા માં આવે! ભગવાને ગીતામાં
કહ્યું કે

ભુવનં વાંછિત ભુવનેશ્વરઃ થાકિત મહેશ્વરે-
નમોપિ નામ!

જે ભગવાનની ઉપાસના કરે છે, એનામાં
ભગવાનનાં ગુણો આવે છે. એને જે માટે?
(આત્માને) ઉપાસના કરે છે એને માટે
સદ્ગુણો પ્રાપ્ત થાય છે.

કેમ તો ભૂલભૂલામણી માં જ જાય, એ ગૂંચવણ
પડતા ભૂલોના સાથે મહત્વના હોય. અંતે એના
દુર્ગતિ પામતા ત્યાં જ જાય. અને જે મને
(આત્માને) મળે છે તે મારા સ્વરૂપને પામે છે
અને અંતે મારામાં જ આવતા જાય છે.
માટે દરેક આપણે ગુરુને તો
સ્વાનુભવે કહેવાય છે: એટલે પછી ખાડા
ટેકરાવાળા રસ્તામાં રાહદારી જેમ
સંભાળી ચાલે તેમ આપણે સંસારમાં સદાચાર
સંયમ, સાત્વિકતા, શાંતિ, અંતઃશુદ્ધિ વગેરે
પુરુષાર્થ કરીએ આગળ જવું. માટે સતત રીતે
પ્રભુ આપણ જ છે એમ સમજવું સદા.

— x —

સમકિત કરાવવામાટે એ પ્રકાશનું,
લોકોનાં અનુમોદન નું પોઈઝન
પારખશો તો આત્મા પર ભયંકર આવરણ
આવતા જશે માટે સાવધાન.

- જ્ઞાન અને દર્શન સ્વાભાવિક છે
એ આત્મામાં હોય જ.

- મંદિર માં જ છો કે આનંદ માં છો.